

Edistysmielisten ihmisten
edistysmielinen sanomalehti

RAIVAAJA

(THE PIONEER)

Poliittisen ja taloudellisen
kansanvallan puolesta

Tiistaina, helmik. 2 p. -- Tues., February 2

ORGAN OF THE FINNISH AMERICAN LEAGUE FOR DEMOCRACY

61:n vuosikerta - Volume LXI - No. 13 — 1965

Suomen Tasavallan Presidentin
tervehdys Raivaajan juhlapäivänä

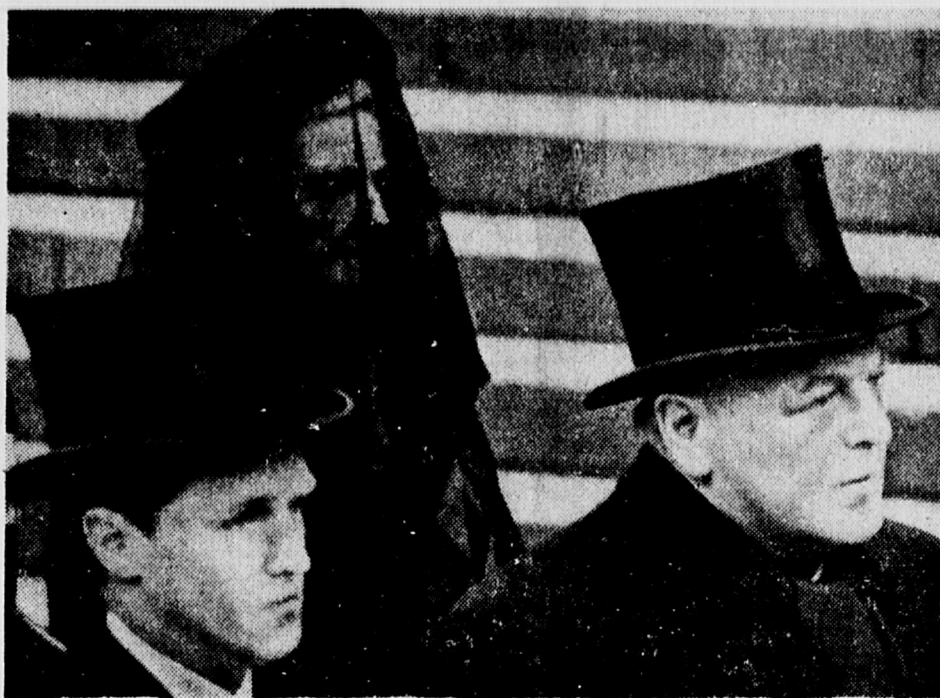
Siirtyessään uusille merentakaisille asuinajoilleen Amerikan suomalaiset siirtolaiset veivät muassaan kolme tärkeää "evästä": sisunsa, saunan ja omat sanomalehdet. Viimemainittujen osuus amerikansuomalaisen vaiheissa on erittäin ansiokas. Oman lehdistön merkitys siirtolaiskansan henkisenä yhdyssiteenä on varmasti ollut suuri. Suomenkielinen lehdistö on epäilemättä myös toiminut tärkeänä siltana entiseen kotimaahan päin.

Nyt kuusikymmenvuotiaaksi ehtivä "Raivaaja" on suorittanut merkittävän päivätyön eräänä johtavista amerikansuomalaisista sanomalehdistä. Se on ollut todella raivaajan työtä yhteiskunnallisen edistuksen ja sivistystyön puolesta. Alkuperäisen siirtolaiskansan vähekkäkin lehti on sitkeästi - usein vaikeissa olosuhteissa - jatkanut ilmestymistään. Toivotan "Raivaajalle" ja lehden lukijoille parhainta menestystä.

-- Urho Kekkonen

Suurlähettiläs R. R. Seppälä
onnittelee Raivaajaa

Raivaaja-lehden 60-vuotispäivänä pyydän saada esittää sille, sen toimituskunnalle ja kannattajille lämpimät onniteluni. Vaativammasta ja vaikeasta alusta lähtien Raivaaja voimistui nopeasti ja jo vuonna 1911 se hankki itselleen toimitalon. Täältä on Raivaaja sitten vuosikymmenien aikana levittänyt kiihkeitä tietoja ja valistusta siirtokansan keskuuteen. Täältä ovat myös monet muut hyödylliset julkaisut ilmestyneet helpottamaan ja auttamaan Amerikan suomalaisten valistuspyrkimyksiä. Kaikki tämä on saavutettu lukemattomien naisten ja miesten yhteistyöllä. Tämän takia toivonkin hartaasti, että sama yhteishenki edelleen säilyy ja voimistuu ja että Raivaaja uusien aikojen muutoksista riippumatta edelleenkin menestyy.

-- R. R. Seppälä
SuurlähettiläsWinston Churchill haudattiin
vuosisadan juhlavimmin menoin

Edesmenneen lähimmät omaiset poistumassa St. Paulin tuomiokirkosta. Kuvassa Lady Churchillin poikansa Randolphin ja pojanpoikansa Winstonin kanssa.

LONTOO -- Viisi presidenttiä ja kuusi hallitsevaa kuningatarta tai kuningatarta osallistui kuningatar Elisabetin lisäksi keskiäikäisiin, hautajaismenoihin, jolta 300 miljoonaa ihmistä seurasi televisiosta Euroopassa ja Telesat-satelliitin välittämänä Pohjois-Amerikassa. Sir Winston haudattiin seremonioiden, jotka on tavallisesti varattu vain kuninkaallisten hautajaisille.

Presidentti Johnsonin kolme virallista edustajaa kävi perjantaina satojen muiden surevien kanssa, joukossa mm. entinen presidentti Eisenhower, osoittamassa kunnioitustaan sir Winston Churchillille Westminsterin Hallissa, jossa valtiomiehen arkuu oli kunnia-paareilla. Keskiyönkoastamusta perjantaiamuun yhteensä 200,000 ihmistä oli käynyt sir Winstonin arkun ääressä.

Valtiosihteeri Dean Rusk, korkeimman oikeuden puheenjohtaja Earl Warren ja Lontoon suurlähettiläs David Bruce seisoivat muutamia minutteja hiljaa mustalla verhotun katafalkin ääressä, jonka ympärillä paloivat korkeat kynttilät.

142 laivaston sotilasta veti tykinlavetilla lepäävää arkkua ja itse hautajaiskulkueeseen osallistui noin seitsentoista sotilasta. Sir Winstonin maalliset jäännökset kuljetettiin laivaston moottoriveneellä pitkin Thames-jokea Festival Pier-laiturille ja sieltä Waterloo-asemalle.

Asemalta lähtenyt erikoisjuna kuljetti arkun Bladonin kylään, jossa Churchill haudattiin yksinkertaiselle hautapaikalle.

VALTIOMIEHET
NEUVOTTELIVAT

Englannin pääministeri Wilson neuvotteli hautajaisiin saapuneiden valtiomiesten kanssa. Hän kävi keskusteluita muiden muassa Ranskan presidentin de Gaullean ja Länsi-Saksan liittokanslerin Ludwig Erhardin kanssa.

Valtiosihteeri Dean Rusk keskusteli viikko sitten virkaansa astuneen englantilaisen kollegansa Michael Stewartin kanssa.

Hallituspiirit sanoivat, ettei Wilsonin neuvotteluissa de Gaullean ja Erhardin kanssa käyty yksityiskohtaisia poliittisia keskusteluita. Niiden sanottiin koskeneen Wilsonin suunnitelmia Pariisin ja Bonnin vierailujen ajankohdasta.

ONNITTELUJA

Suomen sosialidemokraattinen puolue onnittelee sanomalehti Raivaajaa ja toivottaa menestystä sen työlle ja sen lukijakunnalle.

Puoluetoimikunta
Rafael Paasio ja Kaarlo Pitsinki

Sanomalehti RAIVAAJA tunnetaan laajalti Suomen sosialidemokraattisen väen keskuudessa. Kautta vuosikymmenien on sen kirjoituksia lainattu sosialidemokraattisissa sanomalehdissä, etenkin puolueemme pää-äänkannattajassa. Monet Raivaajan toimittajista ja muista toimihenkilöistä ovat käyneet vanhassa kotimaassaan lähenteleä sosialidemokraattista järjestöväkeä lehteen ja amerikansuomalaiseen työväenliikkeeseen. Olemme lämpimästi tunteet, että valtameren taakse muuttaneet sosialidemokraattiset naiset ja miehet ovat voimiansa mukaan jatkuvasti tahtoneet muistaa ja tukea puoluetansa Suomessa. Raivaaja on aina pyrkinyt ymmärtämään Suomen kansanvaltaisen työväenliikkeen vaikeuksia ja sen kirjoitukset ovat rohkaissut puoluetamme monissa vaiheissa.

Raivaajan täyttyessä 60 vuotta yhtyy onnitteleeihin myös Suomen sosialidemokraattinen väki. Kotikoon sitkeä työnnönsä tulevaisuudessa menestykseksi tavoitteille, joiden puolesta uskollisesti taistellen olette kulkeneet kunnioitettavan pitkän taivalteen.

--Kaarlo Pitsinki

Onnittelemme 60 vuoden työstä suomalaisen kulttuurin ja suomenkielen hyväksi sekä toivotamme jatkuvaa intoa ja voimaa työssänne.

Suomi-Seura
Fieandt ja Aaltio

60 vuoden aikana suurenmoista aatteellista työtä tehneelle Raivaajalle esitämme lämpimän tervehdyksemme ja onnittelemme ja kiitämme siitä vieraanvaraisuudesta, jota niin monet osuuskappamiehemme ovat Raivaajan taholta vuosien kuluessa saaneet vastaanottaa.

Osuustukkuuappu
Uno Takki, Olavi Salonen, Aarne Miikkulainen,
Tauno Tainio ja Hugo L. Mäkinen

RAIVAAJA
PUBLISHING CO.

Kiitämme ja onnittelemme juhlapäivänä.
Vaino Leskinen ja
Olavi Lindblom

RAIVAAJA

60 vuotiaalle suomalaisuuden tukipylvälle parhaat onnitelut.

Kulutusosuuskuntien Keskusliitto
Jorma Jalava, Veikko Kuoppala ja Pekka Kuoppala.

SÄVELE SYRJÄLÄ,
RAIVAAJA

Omasta ja vierailijaryhmän puolesta lähetän sinulle ja juhlivalle Raivaajalle sydämeliset kiitokset ja onnitelut.

Yrjö Toivainen

Presidentti Johnsonin tervehdys

As the Raivaaja observes its 60th anniversary of reliable news service to the Finnish-Americans of its area, I am happy to join Congressman Philbin in warm good wishes to you, to the members of your staff and to your readers.

I know that you will reaffirm your staunch adherence to the principles of a responsible and untrammelled press, and I hope that the years ahead will bring success and prosperity to your paper and to your community.

Lyndon B. Johnson

Congressman Philip Philbin's
Greetings to Raivaaja

It was most gratifying to me to have word that Raivaaja is celebrating its 60th anniversary on January 31, and I am very happy and proud to join your many friends in extending my warm felicitations and good wishes on this outstanding event.

To be sure, Raivaaja has enjoyed long, fruitful years of constructive service and has made tremendously valuable contributions to the Finnish-American communities in New England and the country, exemplifying our cherished American free press at its best.

To print the news, as you have done, with fairness, completeness and due regard for the needs of the people is, in itself, a very great public service, but in addition you have fulfilled a special mission in disseminating news of particular interest to people of Finnish descent.

For this and all your fine services, Raivaaja deserves the highest commendation and deepest gratitude of all Americans. I am most pleased to extend to Raivaaja and its capable staff and to all those associated with your fine newspaper, my heartfelt congratulations upon your 60th anniversary and wish for many more successful years of distinguished service and prideful satisfaction in your great work.

Let me also express my own personal and deeply felt appreciation to Raivaaja and its able staff for the wholehearted cooperation which Raivaaja has always so generously extended to me in the performance of my public duty.

Please know of my sincere personal gratitude for your help, your good will and your valued friendship.

With best wishes, I remain

Philip Philbin

United States Congressman,
Mass. Third Congressional District

RAIVAAJA

(THE PIONEER) - Established 1905

Published Tuesday, Thursday and Saturday, except on
holidays by the Raivaaja Publishing Company
48 Wallace Avenue, Fitchburg, Mass.
Phone 343-3822

Second class postage paid at Fitchburg, Mass.

SAVELE SYRJÄLÄ, Manager

TOIMITTAJAT

Sävele Syrjälä, T. Erik Minkkinen, Lempi Ikävalko-Toivola

Tilaushinnat Yhdysvalloissa ja Canadassa
Vuosikerta \$12.00 - Puoli vuotta \$7.00 - Kolme kk. \$4.00
Suomeen: Vuosikerta \$14.00 - 6 kk. \$8.00
Single Copies 10c

Raivaaja juhlii

Viime sunnuntaina, tammik. 31 p. oli kulunut 60 vuotta siitä kun Raivaajan ensimmäinen numero näki päivänvalon. Sen kunniaksi olemme pysähtyneet huomioimaan merkivuotamme.

Sanoin ja kuvin olemme selostaneet tässä juhlanumerossa Raivaajan kehitysvaiheita ja merkitystä lukijoillemme Amerikan suomalaisten historiassa. Joten tässä ei ole tarpeellista toistaa niitä.

Se että Yhdysvaltain presidentti Lyndon B. Johnson ja Suomen tasavallan presidentti Urho Kekkonen tervehtivät lehteämme, on osoitus siitä että lehtemme työ tunnetaan ja sitä kunnioitetaan laajemminkin ei vain oman lukijakuntamme piirissä.

Meille tuottaa iloa ne lukuisat kirjeet ja sähköteet joita olemme saaneet Suomesta monelta eri taholta ja eri piireistä. Suomen sosiaalidemokraattipuolueen puheenjohtajan Rafael Paasion ja sihteerin Kaarlo Pitsinkin terveiset ovat erikoisen maininnan arvoisia.

Nyt, 60. syntymäpäivään ehdittyä, haluamme lehdessä tuoda lukijallemme kiittäviä Amerikan Suomalaista Kansanvallan Liittoa ja sen edeltäjiä, S.S. järjestöä, sen osastoja ja jäseniä lehdessä perustamisesta sekä siitä uskollisesta kannatuksesta jota olemme nauttineet.

Lopuksi haluamme vilpittömästi kiittää asiamies ja kirjeenvaihtaja-armeijaa, lukijoita, ilmoittajia ja uskollista henkilökuntaa jotka vuosien varrella ovat antaneet tukeaan ja kannatustaan tähden Raivaajasta numero ykkösen Amerikan suomalaisten sanomalehtien joukossa. Nostamme teille kaikille hattuamme.

Washington, D.C:n asukkailla oikeutensa

Viime syksyn presidenttivaaleissa maamme pääkaupungin asukkaat äänestivät ensimmäistä kertaa vuoden 1874 jälkeen. Tämä oikeus tuli heille perustuslain 23. lisäyksen kautta. Heidän osanotonsa vaaleihin oli kerrassaan suuremmoinen, 91 prosenttia äänikelpoisista äänestä!

Mutta Washington, D.C:n 800,000 asukaalla ei ole oikeutta valita omia virkailijoitaan, joilla olisi oikeus päättää puhtaasti paikallisista asioista niihin kuuluen paikallinen veroperusta ja sen perimistä.

Kongressi antoi v. 1874 kaupungin hallinnan 3-miehen komissiolle. Puheenjohtajana on eteläläinen kongressimies McMillan. On kuin kaupungilla olisi 535 jäsenen valtuusto joka ei ole vastuunalainen kaupungin kansalaisille. Kaiken kaupunkia koskevan lainadinnan täytyy kulkea samoin kuin koko maamme käsittävää lainadintavan, kongressin kautta.

Senaatti on jo aikojaa äänestänyt lakiesityksen puolesta joka antaisi valtuudet kaupungin asukkaalle kaikissa paikallisissa asioissa, mutta McMillanin komitea on asettanut esteen, joten asiaa ei ole annettu alahuoneen päätettäväksi. Syynä on että Washingtonin väkiluku muodostuu 53.9 prosenttisesti neekereistä.

Kaupungin asukkaat haluavat oikeuden hallita kaupunkiaan. Asia on itsestään selvä ja oikea maassa jossa yleisellä kansanvaltaisuuella.

Tukeakseen vaatimustaan he osoittavat että he ovat kykeneviä hallitsemaan sillä pääkaupungin alueella lasketaan yli 25-vuotiaiden keskimääräisen kouluvuoden määrän olevan suuremman kuin missään muualla maassa, t.s. keskikoulun kineitä on enemmän kuin muualla.

Noin 54 prosenttia kaupungin maa-alueesta on Liittovaltain hallituksen käytettävänä, joka on vevapaata. Liittovaltain hallituksen osuus kaupungin ylläpitämiseksi on käynyt vuodesta vuoteen pienemmäksi. V. 1920 liittovaltain maksoi 50 prosenttia kaupungin kuluista, toisen puolen maksoivat asukkaat. Nykyään liittovaltain osuus on pudonnut 12 prosenttiin.

Kongressimiehillämme on kylliksi muita tehtäviä kuin nuolehtia Washingtonin kaupungin paikallisista asioista. Tämä maksaa \$2 miljoonaa dollaria vuodessa ja vie 5,000 tuntia vuodessa kongressin ajasta.

Uskomme että presidentti Johnsonn puheessaan jossa hän tähdensi Washingtonin muodostamista mallikaupungiksi, joka olisi suotavaa vapaan maailman keskuksena, hänellä oli paljon enemmän mielessään kuin Potomac joen puhdistaminen, liikennepulman ratkaisu, asuntojen ja rikollisuus ongelmien selvitys. Se on: antaa Washingtonin asukkaalle kansanvaltaiset oikeudet oman kaupunkinsa asioiden hoidossa.

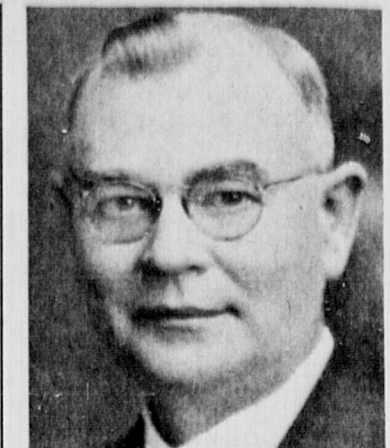
Ihminen, joka aina sanoo, että hän ei luota kenenkään, on tavallisesti sellainen johon kukaan muu ei voi luottaa.

TAAVI TAINIO, päätoimittaja 1905-1906

FRANS J. SYRJÄLÄ, päätoimittaja 1907-1909 - 1911-1931

JOHN SUOMINEN, liikkeenhoitaja 1911-1948

YRJÖ MÄKELÄ, päätoimittaja 1931-1952

HENRY PURANEN, liikkeenhoitaja 1950-1960

Katsaus Raivaajan Historiaan

Kuusikymmentä vuotta on kulunut siitä kun Raivaajan ensimmäinen numero ilmestyi tammikuun 31, 1905. Lehtemme ensimmäinen toimittaja, Taavi Tainio, sanoi että Raivaajan perustaminen oli "hullu yritys". Olihan Fitchburgissa jo suomalaisen sanomalehti "Pohjan Tähti" jonka omisti rikas Alex Heisson ja lehdellä oli kohtalainen levikki ja kannatus.

Miksi oli tarpeellista perustaa toinen lehti? Eikö "Pohjan Tähti" kyennyt palvelemaan Fitchburgin ja lähiympäristön suomalaisia? Siksi että siirtolaispolvessa oli suuri innostus työväenliikkeeseen. "Pohjan Tähti" antoi jonkun verran tilaa lehdestä työväenliikkeelle. Heissonin piti sitä hyvänä "bisneksena" saadakseen lukijoita. Mutta kun "Pohjan Tähti" tuli toimittajaksi Taavi Tainio, joka jo Suomessa oli ollut työväenliikkeessä mukana, niin hän antoi paljon tilaa työväen seuroille ja toimituspaikalla oli myöskin mielisiä kirjoituksia. Tämä suututti Heissonia. Tainio oli mennyt liian pitkälle ja niin Tainiolle annettiin potkut. Heisson sanoi myöhemmin Tainiolle että hän teki kaksi pahaa erehdystä. "Ensimmäinen oli toin otin sinut toimittajaksi ja toinen että erotin sinut."

Tainion saatua potkut ja "Pohjan Tähden" palstojen suljettua työväenliikkeelle aiheutti Raivaajan perustamisen.

Ensimmäinen vaarallinen ilmiö Amerikan suomalaisessa työväenliikkeessä sen alkuvuosina oli aktivistien ryhmä, joka toimi kapteeni Kocikin johdolla. Aktivistit kannattivat avoimesti väkivaltaa.

Sen jälkeen tuli syndikaalisten liike, joka ei kannattanut poliittista toimintaa, I.W.W., lyhennys syndikaalisten nimestä kannatti oppia jonka mukaan tehtaajat ja tuotantolaitokset oli saatava työlläisten haltuun. Heidän keskuudessaan oli niitä jotka julkisesti antoivat kannatuksensa satabaasin harjoittamiselle työmailla.

Raivaaja vastusti kumpaakin suuntaa. Ne eivät saaneetkaan kovin suurta kannatusta tähtäimissään, jotka kuuluivat Raivaajan vaikutuspiiriin.

Suurin periaatetaistelu, jota Raivaaja kävi, juontautui Venäjän vallankumouksesta. Koko maailma iloitsi siitä että tsaarin hallitus kumottiin. Suomalaiset erikoisesti ottivat uutisen lämpimästi vastaan, sillä nyt he vapautuivat Venäjän sorrosta ja oli toivossa saada Suomelle itsenäisyys ja vapaus. Olivathan Lenin, Trotsky ja useat muut Venäjän vallankumouksen johtajat olleet usein pakomatkalla Suomessa, ja olivat ystävällisissä suhteissa suomalaisten työväenliikkeiden kanssa. He olivat luvanneet Suomelle itsenäisyyden kun he pääsevät valtaan. Nyt he viimein olivat valtaistuimella ja Suomella oli hyvä syy toivoa.

ANTTI LEMPINEN antoi Raivaajalle nimen

"Pohjan Tähden" rinnalla Raivaaja sai lujasti taistella hengestään. Alkuvuosina se kamppaili altituseensa rahan puutteessa. Henkilökunnalle ei usein ollut rahaa tilipäivänä. Mutta silti lehti ilmestyi sillä innostus oli korkea joten kesitetiin ensimmäiset vaikeat raivausvuodet jolloin rahan puute lisäsi "Pohjan Tähden" harjoittajien ankaraa sotaa uutta kilpailijaa vastaan.

Mutta Raivaajan kannattajajoukko kasvoi sikäläkin työväenliikkeet eri paikkakunnilla hämmästyttävällä ja käsitettävällä nopeudella. Se muutettiin viikkolehdestä kolmipäiväiseksi.

Liikkeenhoitajat vaihtuivat näinä laihoina alkuvuosina usein, kunnes v. 1911 saatiin nuori, kykenevä ja innostunut John Suominen liikkeenhoitajaksi. Suominen loi lujan taloudellisen pohjan Raivaajalle, sellaisen jonka vertaista tuskin on ollut millään muualla Amerikan suomalaisella lehdellä.

Kun Suominen tuli liikkeenhoitajaksi, hänelle näytettiin kassakaappi ja sanottiin "ei siellä rahaa pidetä kun ei sitä ole, mutta siellä pidetään vanhoja kenkiä." Mutta pian tilanne muuttui, lehdessä levikki kasvoi, se sai kannatusta ja rahaa alkoi tulla. Pian tuli rahaa niin paljon ettei voitu kaikkea käyttää ja siitä syntyi Työväisten Luottoyhdistys.

V. 1911 toukokuussa Raivaaja alkoi ilmestymään päivälehtenä komeassa omissa rakennuksissa 48 Wallace Avenue, postikonttorin naapurina. Amerikkalaiset kaupunkilaiset olivat hämmästyneitä kun saivat tietää että "Russian Finns", kuten suomalaisia silloin kutsuttiin, olivat ostaneet yhden

komeimmista rakennuksista kaupungissa. Fitchburgin liikemiehet olivat rakentaneet talon v. 1895 hienoksi urheiluklubiksi.

Muutettuaan uuteen toimitaloon, jossa se yhä toimii, otettiin rotasio-painokone, lautomat ja painokoneita ja muut kalustoa. Lehdessä lisäsi kustannettiin ja painettiin kirjoja ja muita painotuotteita.

Kautta vuosien Raivaaja on suorittanut tärkeää kasvatus ja valistustyötä lukijoitensa keskuudessa, jotka suurelta osaltaan olivat saaneet hyvin vähän koulutusta.

Raivaajan tärkein työ Amerikan suomalaisissa työväenliikkeissä oli kouluttaa lukijoita ymmärtämään kansanvaltaisen sosiaalidemokratian ohjelmaa ja periaatteita. Monessa tärkeässä suuntaisessa Raivaajan ottama selvä ja luja kanta on ollut ratkaisevana tekijänä.

Ensimmäinen vaarallinen ilmiö Amerikan suomalaisessa työväenliikkeessä sen alkuvuosina oli aktivistien ryhmä, joka toimi kapteeni Kocikin johdolla. Aktivistit kannattivat avoimesti väkivaltaa.

Sen jälkeen tuli syndikaalisten liike, joka ei kannattanut poliittista toimintaa, I.W.W., lyhennys syndikaalisten nimestä kannatti oppia jonka mukaan tehtaajat ja tuotantolaitokset oli saatava työlläisten haltuun. Heidän keskuudessaan oli niitä jotka julkisesti antoivat kannatuksensa satabaasin harjoittamiselle työmailla.

Raivaaja vastusti kumpaakin suuntaa. Ne eivät saaneetkaan kovin suurta kannatusta tähtäimissään, jotka kuuluivat Raivaajan vaikutuspiiriin.

Suurin periaatetaistelu, jota Raivaaja kävi, juontautui Venäjän vallankumouksesta. Koko maailma iloitsi siitä että tsaarin hallitus kumottiin. Suomalaiset erikoisesti ottivat uutisen lämpimästi vastaan, sillä nyt he vapautuivat Venäjän sorrosta ja oli toivossa saada Suomelle itsenäisyys ja vapaus. Olivathan Lenin, Trotsky ja useat muut Venäjän vallankumouksen johtajat olleet usein pakomatkalla Suomessa, ja olivat ystävällisissä suhteissa suomalaisten työväenliikkeiden kanssa. He olivat luvanneet Suomelle itsenäisyyden kun he pääsevät valtaan. Nyt he viimein olivat valtaistuimella ja Suomella oli hyvä syy toivoa.

Ei ole ihme että tässä tilanteessa monet innostuksissaan olivat kykenemättömiä ymmärtämään ja käsittelemään että Venäjän uudet johtajat omaksuivat vieraita periaatteita. He omaksuivat köyhälistön diktatuurin, selostuksella että se on tarpeellinen väliaikainen, kunnes saadaan normaaliolot palautettua. Pian kävi

kuitenkin ilmi että kysymyksessä ei ollut tilapäinen diktatuuri, vaan kauaksi tähtäviä poliittisia, jossa käytetään väkivaltaa ja sortoa omia tovereita vastaan, jos he uskaltaisivat ilmaista vallastaolijoiden mielipiteistä eroavia ajatuksia.

Raivaaja oli ensimmäinen Amerikan suomalaisista sanomalehdistä joka alkoi epäillä Venäjän uuden hallitsijaryhmän tarkoituksia, teoriaa ja periaatteita ja asetti ne kyseenalaiseksi, varoittaen että työväen on vaarallista hyväksyä ja seurata uutta suuntaa.

Tästä syntyi suurin periaatetaistelu jossa Raivaaja vastusti köyhälistön diktatuuria ja tinkiäntömiä ajoi ja puolusti kansanvaltaista sosiaalidemokratista linjaa. Tässä taistelussa Raivaaja suoritti päättävän roolin. Itävaltiot, joka oli sen vaikutusalueen levikeypiiri, säilyi suurelta osaltaan kommunismin villityksestä. Pelastettiin lehtemme, osuusliikkeemme ja osastomme joutumasta kommunistien käsiin.

WILLIAM REIVO, liikkeenhoitaja 1948-1950

Sen jätelmästä ei ole ollut niin vakavaa suuntaa. Tosin kolmenkymmenen vuosiluvun aikana, kun maamme oli suurta pulakautta, äärimmäisen vaarallista, josta Raivaaja oli ollut perustamisesta asti, oli kehittyneet niin kutsuttuja "mitäntäntä", jotka olivat valmiita toimimaan yhteisrintamassa kommunistien kanssa. Raivaaja ei voinut kannattaa tätä ja niin v. 1936 erotettiin puolueesta. Tässä oli myös vaikuttamassa se ettei katsottu suotavaksi sitä että amerikkalaisella poliittisessa puolueessa olisi vieraskielinen järjestö.

Niissä suuntaisissa Raivaaja on suorittanut arvokkaan ja kauan kantavan ja päättävän työn.

Perustamisesta asti Raivaaja on tarkasti seurannut Suomen tapahtumia ja useamman kerran on ollut apuna, jopa suurenkin apuna, maalle josta suomalaiset esiraivaajat läh-

tivät Amerikkaan. Toisenkin kerran Raivaaja ja sen toimittajat ovat joutuneet tekemään selkoa suurelle amerikkalaiselle yleisölle Suomesta tapahtumien kulusta ja niiden merkityksestä.

Suomen ikävän sisällissodan jälkeen Raivaaja puolestaan oli vaikuttamassa siihen että maailman johtavien maitten vaikutuksesta hävinneitten kidutus vankileirissä saatiin lopetettua. Lehdessämme tehtiin selkoa kauheasta tilanteesta ja annettiin julkisuutta amerikkalaisille tietolähteille.

ELIS SULKKANEN, päätoimittaja 1952-1962

Se että välit Amerikan suomalaisten ja Suomen välillä muuttuivat 30-luvun loppupuolella läheisemmiksi johtui Raivaajan vaikutuksesta. Siinä asti Suomen edustus Washingtonissa ei kiinnittänyt lainkaan huomiota Amerikan suomalaisiin, paitsi joihinkin yksittäisiin "prominentteihin". Suomen hallituksen edustajan v. 1938, kysyessä Raivaajan toimittajalta mitä tykätään Suomen edustuksesta Washingtonissa. Kysymykseen vastattiin kysymyksellä: "Onko Suomessa todellakin edustaja Washingtonissa?" Suomen hallituksen edustaja otti tämän huomioon ja Suomi lähetti Hjalmar Procopen Washingtoniin. Procope otti työkseen läheisten suhteitten sitomisen Amerikan suomalaisiin. Siitä saakka Suomen edustajat Yhdysvalloissa ovat osoittaneet kunnioitusta suomalaisille ja heidän perustamilleen yhdistyksille ja seuroille.

Ja se on ollut eduksi. Lähies 40 vuotta heidät oli unhoitettu. Siirtolaiset puolestaan eivät olleet erittäin lämpimästi synnynneita kohtaan. Suomen hallituksen muuttuessa kansaansa siiteet vahvistuivat. Kun Venäjä marraskuussa 1939 hyökkäsi Suomeen, Amerikan suomalaiset nousivat suureen avustustyöhön, joka on loistava luku meidän historiassamme.

Raivaaja oli täydellisesti mukana Suomen avustustyössä. Sen palstat, etusivu, toimitus ja paikkakuntakirjeet olivat täydellisesti Suomen avustuksen asiassa. Henkilökunnasta moni oli mukana avustustyössä. Erikoisesti tässä voidaan kiittää edesmenneitä Oskari Tokitoja ja Henry Purasta. Työ jota Amerikan suomalaiset tekevät oli todella suuremmoinen. Raivaajaa suoritti tässä osansa josta sille on annettava tunnustus.

Toisen maailmansodan aikana, kun Suomi joutui vai-

keaan asemaan hävittyään sodan Neuvostoliitolle, monet amerikkalaiset todella uskoivat että Suomi oli jäänyt rautaverkon taakse. Raivaaja suoritti silloin tärkeän työn selostamalla Suomen tilannetta. Siinä mielessä autettiin professori Wuorisen kirjan julkaisemista englanninkielisenä.

Amerikan suomalaiset ovat kunnostautuneet osuustoimintaa-alalla. Erikoisesti lehdessä on ollut merkittäviä artikkeleita joiden avulla Raivaajalle antaa suuri tunnustus. Sen yhteiskunnallinen näkökanta on kouluttanut lukijoitaan omaksumaan osuusliikkeen aatteen niin että he perustivat osuusliikkeitä Fitchburgissa, Maynardissa ja monilla muilla paikkakunnilla. Liikkeet tarvitsivat perustamisessa sekä alkuvuosina Raivaajaa tukemaan yritystä. Raivaajan palstat ovat aina olleet avoinna osuustoiminnalle.

Siihen aikaan kun Raivaajaa syntyi, suomalaisissa keskuksissa painostettiin suomalaisia pysymään erossa maan työväen ja sosialistisista liikkeistä. Sanoitiin että ne ovat vaarallisia, joiden kanssa kunnan suomalaisen ei pitäisi olla missään tekemisissä. Raivaaja joka avoimesti kannatti yhteyttä amerikkalaisen työväenliikkeen kanssa tuomittiin vaaralliseksi punaiseksi lehekseksi. Eräs lehtemme vihollinen sanoi ettei hän uskaltaisi koskea Raivaajaa käsillään jos se jotenkin tulisi hänen kotiinsa vaan kantaisi sen tikun nokassa uuniin.

Raivaaja on antanut jatkuvasti tukeaan työväelle sen taistellessa parempien elinolojen puolesta. Se on taistellut 8-tuntisen työpäivän, 40-tuntin työviikon, työväen suojelulain ja työmaaturvallisuuden, naisten äänioikeuden, työttömyysvakuutuksen ja vanhuuseläkkeiden puolesta. Mainitaksemme vain muutamia.

Kuuluja amerikkalainen Benjamin Franklin kerran sanoi "Sanomalehti on köyhän ylipiis". Sitä Raivaaja todella on ollut Amerikan suomalaisille joka suurelta osalta on saaneet tietoa yhteiskunnallisista, taloudellisista, poliittisista ja kulttuurikysymyksistä ja tietysti voineet seurata Suomen ja Amerikan suomalaisten tapahtumia.

Myöskin on muistettava se tärkeä työ jota on suoritettu siirtolaisten mukautumisessa uuteen kotimaahan. Raivaajalla on ollut tässäkin tärkeä rooli.

Raivaaja on nyt suorittanut 60-vuotta raivaustyötä. Se on ollut pitkä monivaiheinen ja tapahtumarikas aika. Monien vastuusten sarka jota olemme kyntäneet. Yhä vieläkin, Amerikan suomalaisten elämän ilahetkenä, se jatkaa tärkeää palvelustaan vanhoille lukijoillemme, jotka ovat olleet lukijoitamme viimeisen 60-vuoden aikana. Moni heistä ei vanhuuden heikentämän kunnan takia voi olla enää aktiivisesti mukana, mutta he odottavat Raivaajan saapumista kuten vanhaa ystävää. Sen välityksellä he pysyvät kosketuksessa maailman tapahtumiin.

Raivaaja perustettiin koska sitä tarvittiin. Sitä tullaan julkaisemaan niin kauan kuin sitä tarvitaan. Nyt, vaikkeutuvina vanhuusvuosinamme, sen tulevaisuus on epävarma, kuten kaikkien suomalaisten tällä Amerikassa, sehan riippuu siitä miten runsasta tukea lukijamme pystyvät antamaan lehdelle. - S.S.

Tilatkaa RAIVAAJAA!

Raivaajan Johtokunta 1965. Vasemmalta oikeaan, istumassa, Toivo Nousio, Sävele Syrjälä, rahastonhoitaja, Lauri Hallfors, presidentti, Toivo Linden, sihteerit; seisomassa, Walter Johnson, Edward Järvi, Lauri Jokinen ja J. Gustav Laakso.

Raivaajalle sen täyttiä 60 vuotta

Tuo aika, 60 vuotta, on pitkä askel ihmiselämässä. Suomalaisen työväen sanomalehden 60-vuotiseen elämään sisältyy uskomattoman paljon myötä ja vastoin käymistä. Ne ovat usein olleet aivan ylitsepääsemättömän vaikeita.

Olen tilannut ja lukenut Raivaajaa siitä saakka kun se alkoi ilmestyä. Kuten henkilöt jotka vielä elävät ja muistavat -- Raivaaja syntyi ja eli lapsuusvuotensa tavattoman vaikeissa ja köyhissä oloissa. Mutta tuo kaikki on moneen kertaan selostettu, joten ei siitä sen enempää.

Nyt ollaan nykypäivässä ja Raivaaja on jo elämänsä taipaleella päässyt miehen ikään, tai sanoisinko jo -- vanhemmalta puolen.

Mutta minusta näyttää että Raivaaja on vieläkin elämää täynnä. Oikeastaan vilkkaampi ja tietoja ja taitoa enemmän sisältävä kuin koskaan ennen!

Haluan erikoisella lämmöllä mainita että Raivaajan yksi toimittaja on nainen, Lempi Ikävalko, erittäin kykenevä monella alalla. Kerran ennen, vuo-

sikymmeniä sitten, oli Raivaajassa naistoimittaja, Selma Jokela, hän toimitti naisten nurkkaa, mutta ei hän ollut pitkäaikainen. Toivotan Ikävalkolle hyvää jatkoa monipuolisessa ja vastuunalaisessa työssä. (Toivotan samaa myös mies-toimittajille).

Mielenkiinnolla luen aina "Raisan" kirjoituksia. Ne ovat amattisanomalehti-naisen kirjoituksia jotka ovat arvokasta lukemista. "Raisa" kuuluu kolmen luokkaan. Hyvää jatkoa "Raisalle".

Kun nyt puhutaan naisista, niin haluan erikoisesti alleviivata sen että Raivaajalla on joukko etevä naispaikkakunta kirjeenvaihtajia. Heitä on yli koko tämän laajan maan, etelästä länteen saakka.

Tässä New Yorkin ympäristöllä on bogotalainen Lahja Maria Koskinen; Jerseyssä, Martha Naaralainen; Port Chester ja ympäristöstä, Eila Linna; Connecticutin ympäristöstä, Nanni Lassila; New Yorkin Brooklynistä, Lydia Nyländer; Quincysta, Mass., Pauline Mäki. Sieltä on myöskin Selma Loukola, mutta hän har-

vemmin kirjoittelee. Waukeganista, Ill., Milja Levander, Michiganista, Fanny Eckels, Californiasta kirjoittelee Helmi Nelson. Californiasta kirjoitteli ennen Hilma Mackey, mutta hän on jättänyt kynänsä kuiville. Floridasta, Maiju Menne kirjoittaa Lantaan uutisia ja New Port Richey'sta Tyyne Oja. On vielä toisiakin mutta nyt vain ulkomuistista nämä muutamia nimet. Tämä naiskirjeenvaihtajien armeija antaa meille Raivaajan kautta tietoja jotka koskevat osasto-toimintaa sekä tapahtumia kansalaistemme keskuudessa. Kaikki ansaitsevat kauniit kiitokset ja kukkakimpun. Tiestysti Raivaajalla on paljo hyviä mies kirjeenvaihtajia joidle nostamme hartua, mutta tässä on nyt vaan puhuttu kiitollisuudella naisten puolesta. Toivotan heille kaikille hyvää jatkoa.

Raivaajaa toimitetaan nykyään vähällä toimittajavoimalla, mutta tulokset ovat yllättävän hyvät.

Toivon että Raivaaja voi ilmentyä vielä kauan ja että se henkinen työ jota Raivaaja on tehnyt 60 vuoden ajan, yhä kantaisi hyvän hedelmän.

Kaikkea hyvää toivon Raivaajalle ja sen henkilökunnalle. Kiitollisena, Olivia Hautamäki

Esittelemme konttorihenkilökuntaamme

Mary Blomquist
Kirjanpitiä

Mary Blomquist on ainoa konttorimme henkilökunnasta joka ei ole suomalainen mutta hän on naimisissa suomalaisen Ellis Blomquistin kanssa, joka yhteen aikaan oli Raivaajan johtokunnan jäsen. Mrs. Blomquist on syntynyt Leominsterissa ja käynyt koulut siellä, jatkoi opintojaan Becker Junior College'ssa, Worcesterissa. Hän palveli eri konttoreissa viisi vuotta ennen Raivaajaan tuloaan, v. 1951 ja on ollut kirjanpitiämme siitä asti. Maryllä on kolme poikaa, David, John ja Paul, jotka opiskelevat eri yliopistoissa.

Irma Laine
Kassa- ja ilmoitusosaston hoitaja

Irma Laine on syntynyt Fitchburgissa, meni vanhempiensa, Hilda ja John Hildenin kanssa, Suomeen 12 vuoden ikäisenä ja asui Tampereella. Irma suoritti Tampereen Kauppaopiston kurssin. Hän palveli 9 vuotta Kansallis-Osake-Pankin konttorissa Tampereella. Sotien jälkeen v. 1948 hän palasi Fitchburgiin ja vuosi sen jälkeen meni naimisiin Raivaajan entisen latoran Pentti Laineen kanssa. Laineella on kaksi poikaa Martin ja Erik.

Mary (Lehto) Gillis
Tilautusten hoitaja

Mary Gillis (o.s. Lehto) on syntynyt Fitchburgissa. Hän on osuuskaupan presidentin, Weikko Lehdon sisar. Mary suoritti korkeakoulun Fitchburgissa, ja on ollut useassa konttorissa työssä. Hän on naimisissa Daniel Gillisin kanssa. Heillä on kaksi lasta, Frederick ja Christine.

Aino Salo
Konttoriapulainen

Aino Salo on nuorin konttori-työistämme. Hän on syntynyt Toholammella, Suomessa, Tuli 5 vuoden ikäisenä vanhempiensa kanssa Fitchburgiin. Aino kävi Fitchburgin korkeakoulua ja gradueerasi viime keväänä.

Ajan virran viertehiltä

Kirj. NIKU NOUSIO

Ajan virran viertehiltä muistot monet mieleen saavat, elon polun kierteiltä ajatukset aukes aavat ja vaiheet vuosikymmenten ne mielukuina nyt kulkee ja unhon usvat himmeten pois muiston mailta sulkee.

Kulkee kuvat menneen ajan, takavuotten kertoo tarut, kuinka puolta merten rajan nuoret naiset, miehet karut saapui uurtamahan uutta lännen laajan laitehilla. vaalimahan vastaisuutta kodin kauniin kaitehilla.

Kertoi kuvat, kuinka aika rakheet raskaat rakenteli, kuinka taantumuksen taika poven pyyteet pirstoeli; kuinka turtain tuuti kehto unen uomaan köyhän lapsen, kuinka tiukka elon ehto niin nuoren kuin harmaahapsen.

Kuinka ikävissään illoin taaton, maamman maata muisti, kevytimien joskus silloin surun sumut luotaan suisti. Mutta rauhatonna miel' yhä rinnan rantaa rasitelli, ol' eessä arki tai pyhä ain' aatos arkain askarteli.

Mutta aitehista ajan, virmatessa vuotten virran, yli kävi tuskan rajan sekä puolta puutteen pirran sai valistuksen vakosille, taipaleille tiedon valon, aatteen uuden ahasille luota sorron synkän salon.

Niinpä merten takaa kansat, vieremillä vierasmaiden rikki läivät riiston ansat, katkeruudet myös kahleiden ja yhteisvoimin yhtyivät virikkeissä veljesvirran, rinnoin rohkein ryhtyivät poistamahan puutteen kirren...

Näinpä myöskin kansa Suomen, siirtolaisina tänne saanut, kokenut on kuinka huomen, hämärverhon taakse taannut, saapi sähköty kirkkaan päivän, on pilvetönä laki taivaan, kun voittanut on huolten häivän, luonut lohdun elon vaivaan.

Se harhaillessaan löysi valon ulos hengen harhamasta, löysi viimein aatteen jalon, mi esti heikon sortumasta taantumuksen tumaan yöhön, iski innon rinnan rantamille astumahan yhteistyöhön kehityksen kantamille!

Niinpä vapauden valo, veljestunteen kirkas soihtu sekä sointu sanan jalon,

yhteishyväen lieto loihdu, kutsui kansan kaaoksesta vainioille valistuksen, kutsui paheen pimennosta luokse hyveen uskon uksen.

Uskon, että työläisparvet, vaeltajat soisen saran, joilla ennen puutteen arvet äityi puolla poven aran, voivat nousta maille päivän, hyvinvoinnin huomenhetkeen, poistaa huolen huurehivän, käydä oman onnen retkeen!

Näin ne kertoo menneet muistot sanoin suurin, koruttomin, kuinka puutteen, sorron suistot poisti kansa yhteisvoimin, kun se uskoi työväen aatteen ajan uuden uurtajaksi, astui alle punavaatteen kansanvallan vartijaksi...

Näin myös kertoo Raivaajakain historiansa koruttoman: kuinka riidan railoon rauenneet sai riviin yhteisrintaman, käansi tielle sille, josta alkoi polku puolla päivän, nousu ajan allikasta lapi suuntaan huurrehivän.

Alkoi kulku kunnahille tiedon, taidon taipaleille, suori askel alttarille aamun, sanan sarakkeille, joihin sinemen sirotelli, kyliä jyvän kultapinnan, joista työllään kohotteli hengen heelmän kauneimman...

Niinpä kansa, tietäs matkannut, joka vaikeusten kunnat sun kanssa myös on kulkenut, suorinut alkuaan lunnat, se tietä kansanvallan kulkee ja kiitoksensa, tuen antaja, sydänsanoihinsa sulkee sulle, soihdun kirkkaan kantajal!

RAIVAAJAN PÄÄTOIMITTAJAT

1905-1906 - Taavi Tainio
1905-1906 - Aku Päivö
1906-1907 - A. B. Mäkelä
1907 (7 viikkoa) - John Kock
1907-1909 - Frans J. Syrjälä
1909 - Leo Laakki ja J. W. Meriläinen
1911-1931 - Frans J. Syrjälä
1931-1952 - Yrjö Mäkelä
1952-1962 - Elis Sulkkanen
1962-1964 - Akseli Mattson
1964 - Sävle Syrjälä

RAIVAAJAN LIIKKEENHOITAJAT

1905-1907 - V. Haataja
1905-1907 - Hjalmar Hillman
1907-1910 - John Karvonen
1910-1911 - A. Swan
1911-1948 - John Suominen
1948-1950 - William Reivo
1950-1960 - Henry Puranen
1960 - Sävle Syrjälä

FITCHBURGIN SUOMALAINEN KULTAISEN IÄN KERHO ONNITTELEE RAIVAAJAA

siitä, että se on voinut 60 vuotta
menestyksellisesti palvella
Amerikan suomalaisia!

Monet kerhomme jäsenistä on vuosikymmeniä elänyt Raivaajan mukana, muutamat koko tämän 60-vuositapaleen. Raivaaja on uutisillaan pitänyt meidät aikamme tasalla, kirjoituksillaan antanut meille muistissa pysyviä elämänohjeita.

KIITÄMME NÄISTÄ RAIVAAJAA!

KULTAISEN IÄN KERHO, Fitchburg, Mass.

Toimeenpaneva komitea:

TOIVO MAKI, puheenjohtaja

LYYYLI LINNA, sihteeri

ARMAS SEPPÄLÄ, rahastonhoitaja

NATA RAUTIO, jäsenkirjuri

VALMA KAUPPINEN ja ROSA HALLFORS, sairaskomitea.

Jäsenistöä:

Amanda ja Nata Rautio
Pauline ja Ernest Toko
Emma ja John Heikkinen
Tyyne ja Andrew Erkkilä
Anni ja Armas Seppälä
Hilja ja Weini Santaviita
Hilja ja Edward Järvi
Alma ja August Pohjosmäki
Saimi ja John Airola
Tyyne ja Lauri Hallfors
Hilma ja Lauri Mattila
Aino Aho
Minni ja Toivo Maki
Sofi ja John Kallio
El'na ja John Oinonen
Wilhelmiina Friberg,
Westminster, Mass.
Jacob Koski,
Westminster, Mass.
Saimi ja John Kujanpää
Helmi ja Vilho Ylönen
Lyyli ja Antti Linna
Lydia ja Ivar Huhtala
Valma ja Urho Kauppinen
Saima ja Oscar Passoja
Hulda Hakala
Aino ja Victor Nieminen

Ida ja John Hill
Emma Jämsä
Victor Heikkilä
Mari Kamppuri
Rosa Hallfors
Selma Aho
Lyyli Nurmi
Tyyne Lehtonen
Martha Koljonen
Anna Autula
Hilda Lindell
Alma Lappi
Emmi Raatikainen
Einari Kokkinen
Fanny Anttonen
Betty Sili
Ellen Merilä
Alma Salo
Ida Pihlaja
John Junkala
Jenny Matson
Jenny Raatikainen
Emma Tamminen
Beda Savela
Alma Turpeinen
Hilma Malm

Aino ja Hjalmar Asiala
Hilda Lehtonen
Amanda Kiveli
Gustaf A. Aalto
Hilja Wilson
Niilo Huttula
Ida ja Onni Pasanen
Samuel Laitila
John Sivula
Emma ja Akseli Hill
Ida Leino
Maria Mäki
Eva ja Matti Warpula ja Aiti
Arthur Tuomi
Aini ja Toivo N. Nousio
Martha ja Julius Sivula
Anni ja Arvi Harju
Antti Nisula
Ida Route
Hilda Boman
Jacob Koski
Oiva Lampi
Martha Sulkkanen
Hilma ja Victor Salo
Laina ja Victor Ruoho
Hulda Broman

ONNITTELEN RAIVAAJAA 60. VUOSIJUHLAN JOHDOSTA!

Entinen kantopoika

LAKIMIES

EDWIN E. KAARELA

Fitchburg, Mass.

CONGRATULATIONS on your 60th ANNIVERSARY

Signed

Atty.

RAUNI V. HELIN

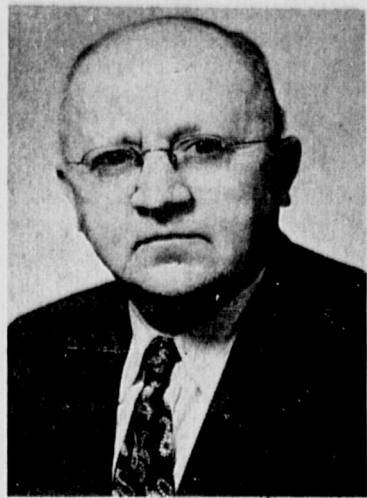
280 MAIN ST., FITCHBURG, MASS.

W. Aho:

Olivatko raivaajalaiset väärässä?

Kun muistelemme sitä 60-vuotistoimintaa, mitä Raivaajan kannatus- ja levikki- ja tapahtunut tuona aikana, niin tulee joskus kysymyksiä itseltään, ovatko meikäläiset pyrkimykset ja edesottamiset olleet taloudellisen ja poliittisen kehityksen, ajan hengen ja mahdollisuuksien mukaiset? Vaikka puolet lehtemme ilmestysajasta kuulimme tässä maassa esiintyvään itsenäiseen valtioliikkeen poliittiseen liikkeeseen — Sosialistipuolueeseen, ollen mukana sen nousu- ja laskukaudesta, niin siitä huolimatta oli raivaajalaisilla omat erilliset vastuksensa, jotka joskus muodostuivat taloudellisten laitosien elin- ja kuolinkysymyksiä ja joihin piti itse emäjäjärjestön — Sosialistipuolueen puuttua, kuten aikoinaan "tuopajalaisuus" jupakkaan.

Tässä ei ole mahdollisuutta eikä tarviskaan ryhtyä kertomaan niitä monia kiivaita otteita, jotka suomalaisen työväenliikkeen keskuudessa on tässä maassa tapahtunut. Niistäkin on meillä päteviä yhteneväisiä F. J. Syrjälän ja E. S. Sulkasen kirjoittamissa historioissa. Tyydyimme vain mainitsemaan sen, että kun Raivaaja ja raivaajalaiset ovat pitäneet päämäärään kansanvaltaisen työväenliikkeen puitteissa kaikissa tilanteissa toimimista työväestön elintason kohottamiseksi, niin kokemukset ja tosiasiat ovat osoittaneet meidän olleen oikeassa. Myönnettäkään, että maailman asiat eivät ole tällä kertaa sellaiset kuin haluaisimme niiden olevan, mutta suurin osa niistä alkuperäisistä pyrkimyksistä, jotka sisältyivät periaatteisiimme ovat toteutu-

VILLE AHO, Raivaajan Norwoodin kirjenvaihtaja ja asiamies.

neet. Mainittakoon niistä työväestön järjestäytymis- ja elämänsä, kesälomat, sairausvakuutukset ja vanhuudeneläkkeet. Onhan luonnollista, että pettymyksiäkin on tullut. Tuotantolaitosten ja luonnon rikauksien yhteiskunnallinen olemus ei ole toteutunut, mutta siinä suhteessa on paljon tinnittävää niissäkin maissa, missä sosialidemokraatit ovat hallituksissa, tai mahdollisesti pääsevät lähitulevaisuudessa. Tämän seikan korvaa asteittainen kohoava tulovero.

Ehkäpä suurin ristiriita sen työväenliikkeen mitä olemme kannattaneet ja kommunisminliikkeen välillä on kansanvalta kysymys. Jos missään, niin siinä suhteessa on kokemukset osoittaneet oikean asenteemme. Raivaaja teki voitavansa silloin kun Venäjän kommunisti liikkeen ihailijat harjoittivat

Karjalaan siirtymishuijauksia, varoitettiin niistä pettymyksistä ja kärsimyksistä, mitä sinne menevät varmaankin tulevat kokea. Tulokset ovat kaikille tiedossa, joten niiden kerääminen on tarpeetonta. Sen sosialistisen työväen vallan, mi- hin meikäläiset pyrkivät, ei tarvitsen laittaa karsinoita ja piikkilanka-aitoja estämään asukkaita karkaamasta.

Kun olimme aikoinaan keräämässä miljoonan markan rahastoa Suomen työväenliikkeen uudelleen herättämiseksi voit- taja- ja terrorista, niin teimme sen siksi, että voitettuihin saataisiin palautetuksi kansanval- taiset oikeudet. Samana voimme sanoa siitä, kun olimme innok- kaana mukana Suomen avus- tustöissä, silloin kun sen itse- näisyyttä ja kansanvaltaisia lai- toksia kommunistien taholta yritettiin tuhota. Emme kysel- leet oliko avustuksen saaja dik- taatturin kannattaja eli ei, sillä olihan kyseessä koko kansan- valtainen Suomi.

Joskus saatetaan meille sanoa, että eihän teidän toimis- tanne ole paljon mitään jäljellä ja sehän jonkun vuoden perästä loppuu kokonaan, samoin myöskin teidän sanomalehten- ne. Se on tosiasia, jota ei mi- kään ulkomainen ryhmä voi tässä maassa välttää, ja jonka historialliset tekijät ovat kai- kille tiedossa. Se ehkä tapah- tuu nopeammin niiden ryhmien ja järjestöjen keskuudessa, jot- ka ovat aikaisemmin olivat- neet yhteiskunnalliset epäkoh- dat ja tehneet voitavansa ni- den poistamiseksi.

He ovat siis tavallaan joutu- neet "uimaan vastavirtaan", siis olleet vähemmistön muka- na. Ja oltiinhan epäkohteutett- uita odottaakkaan. Nyt eletään kokonaan toisenlaisessa maail- massa kuin Raivaajaa per- rustettaessa. Siirtolaisten jälke- läiset sulautuvat amerikkalai- seksi ja löytyvät paikkansa tä- män maan yhteiskunnallisissa, poliittisissa ja taloudellisissa la- ioksissa ja järjestöissä. Suo- malaiset eivät tee siinä poik- keusta. Raivaajalaisina emme pahottele sitä, mutta nyt leh- demme 60. vuosinumeron il- mestyessä voimme yhtyä tuon suuren amerikkalaisen Eugene V. Debs'in lausuntoon, että vaikka olemmekin olleet vä- hemmistön mukana, niin tulok- set osoittavat, että "ne ovat vähemmistöt, jotka ovat teh- neet historiaa".

Gardner, Mass.

Seuraavat osaston kahvialaiset kustantaa Sylvia ja Uuno An- nala. Viime lauantain kahvialai- sen kustantajina olivat Impi ja Donald Kettunen. Muistakaa kahvialaisiamme.

MRS. HILDA TIHONEN, kuoli tammikuun 28 päivänä, hau- dattiin tammikuun 31 päivänä. Siunauksen toimittivat kirkon pastori Louis Roder ja entinen pastori Mauno Kalliomaa. Mrs. Irene Hales lauloi ja urkuja soitti Florence Erickson.

Kantajina toimivat Otto Asi- kainen, Carl Poikonen, Kaino Poikonen, Kalervo Poikonen, Aino Paappanen ja Walfred Palo- järvi. Vainaja haudattiin Wild- wood hautausmaahan.

VESIPULJA täällä Gardneris- sa on edelleenkin ankara, eikä tällä hetkellä näy mitään huo- jennusta näköpiirissä. Kau- pungin virkalliset ehdottavasi- tä jos tätäkin tilanteen korjaa- miseksi, mutta kaikki hei- dän ehdotuksensa päättyvät kus- tannuksiltaan huokeisiin sum- miin. Jotakin kuitenkin on pian tehtävä, jos haluamme juota- vaa tulevaisuudessa. Niinpäkin kuin herrat asiasta päättävät, tulen sen tiedottamaan lukijoil- le.

NE VANHOJEN IHMIEN asuinrakennukset eivät vaan ota valmistukseen, emme ollen- kaan ymmärrä, miksi työt ve- telehtivät näin, valmistuspäivää siirrettiin kerta toisensa perään. Nyt uusi määräpäivä on asetet- tu ensi maaliskuun ensimmäi- seksi päiväksi, mutta yleinen usko on, että se ei silloinkaan vielä ole valmis asuttavaksi. Mene ja tiedä.

MRS. MARY ANNALA on mennyt Henry Heywood sairaal- laan tarkastuksille. Käykää häntä katsomassa. -L.

Worcester, Mass.

KOTOSAIRAITA JOHN TURPEINEN, 38 Bel- mont St., on jo vähän aikaa ol- lut lääkärin hoidon alla.

MRS. EMILIA LEHTINEN, 19 Lancaster St., myös on kotona lääkärin hoidossa.

S.S. KESKUSKOMITEAN ko- kous on maanantaina 8. helmik. kello 7 illalla Mrs. Jenny Tuuk- kasella, 16 Hooper St. Seuran edustajat huomioikaa. Kokous on myös vuosikokous.

OSASTON NAISTEN KERHON illapäivä kahvialaiset on lauan- taina 13 p. helmikuuta klo 3 ip. Soinilla, 26 Lincoln St. E- mmentina ovat Hilda Soini ja Mi- ja Johnson. Pitäkää tämä miis- tossa. Niku

RAIVAAJAN PAKINOITSIJAI RAISA, Mrs. Anna Sprengling, on viimeisen 17 vuoden aikana kirjoittanut pakinan "Me Naiset" jota luetaan suurella mielenkiinnolla. Ennen Yhdysvaltoihin tuloa hän toimi sanomalehtialalla Suomessa.

Raisa: "ME NAISET"

Raivaaja viettää 60-vuotispäi- väänsä. Harpataapa juhlanmer- keissä jokunen vuosisata taak- sepäin.

Amerikassa ilmestyi sanoma- lehtiä jo 1600-luvun alussa. Ne olivat kooltaan pienempiä eivätkä ne olleet englanninkie- lisiä. Ne olivat — espanjan- kielisiä.

Ensimmäinen amerikkalainen kirjapaino, jossa käytettiin eng- lanninkielistä, perustettiin pari- sen vuotta toiminnassa olleen Harvardin Yliopiston yhtey- teen v. 1638. Sanomalehtien sijasta siellä kuitenkin paineti- tin almanakkoja, katkismuk- sia, psalttäreita, lakikirjoja ja intiaaninkielinen raamattu. Kesti puoli vuosisataa, ennen kuin Amerikkaan saatiin en- simmäinen englanninkielinen sanomalehti.

Etunensä kuljettiin Massa- chusettsissa. V. 1689 valtio an- toi luvan ruveta julkaisemaan uutislehteä nimeltä "The Pre- sent State of the New English Affairs". Lehti ilmestyi kos- ka sattui. Seuraavana vuon- na perustettiin Bostonissa lehti "Public Occurrences both Foreign and Domestic". Se ilmestyi kerran kuussa ja useamminkin. "Jos tarve vaati". Tarve ei kui- tenkaan vaatinut. Lehteä il- mestyi yksi ainoa numero. Sit- ten ilmestyminen kiellettiin. Ja tästä masennuttiin siinä mää- rin, että kesti 14 vuotta, ennen kuin tehtiin seuraava yritys amerikkalaisen lehden aikaan- saamiseksi.

V. 1704 ruvettiin Bostonissa julkaisemaan lehteä nimeltä "Boston News Letter", jota pi- detään ensimmäisenä täkäläise- nä varsinaisena päivälehtenä. Uutisten saanti oli elintärkeää. Nykyiseen tapaan ei kuitenkaan ollut uutistoimistoja. Kansalai- set poikkesivat toimitukseen kertomaan kuulumisia. Smithin koiria oli kuollut. Krogerin kana oli muninut poikkeuksel- lisen suuren munan. Porten- rin pojalla oli kova korvasär- ky...

Tällä tavalla kertyi paikalli- sia uutisia, mutta tarvittiin myös yleisiä kotimaan ja ulko- maan uutisia. Niitä saatiin kauppiailta ja merikapteeneilta.

Mikäpä lehti lukijoittensa mielestä on tarpeeksi halpa. Kalleutta on moitittu aina. "Boston News Letter" lehtikin oli liian kallis. Ei se tosin mak- sanut kuin 12 shillinkiä vuosi- kerralta, mutta kansa oli köy- hä. Levikin laajentumista esti myös se, että ei suinkaan ylei- sesti osattu lukea.

Tämä ei kuitenkaan merkin- nyt sitä, etteikö lehteä olisi pi- detty arvossa. Eräskin hieno tuomarimies säännöllisesti vei ihailimilleen naisille lahjaksi ruusuja ja makeisten sijasta "Boston News Letter"-lehden tuoreimman numeron. Mainit- tu tuomari ei kaikesta päätel- len kuitenkaan antanut lahjoja kuin vuosiksi ilmestymistä.

Seuraava yritys lehtialalla tehtiin niin ikään Bostonissa. V. 1719 ruvettiin ilmestymään "Boston Gazette", jonka ensi- mäinen latoja oli James Frank- lin. Jolla puolestaan oli apu- laisenaan 13-vuotias veljensä Benjamin Franklin.

Amerikkalaisten sanomaleh- tien historiaa voisi tällä taval- la kehittää edelleen. Yhden- kään lehden taistelu olemassa- olosta ei ollut helppo. Ei ollut helppo edes toimittajien taistelu "hengestänsä". Muuankin toimittajia kertoo: "Perustin lehden ja se muodostui melko menestykseksi, mutta työ vaati kaiken aikani. Laimin- löin ulkoasuni ja tervetveni, en syönyt läheskään säännöllisesti ja toisinaan kirjoitin aamuun asti..." Sekä toimittajia että lehti kuultiivat.

Katsellessa vanhoja lehtiä huomaa kirjoitusten aiheiden olevan saman tapaisia kuin nyt- kin. Ei edes sotia eikä tappe- luita puutu. V. 1898 "Times" lehden etusivulla on: "Manila on meidän. Deweyn ammuks- pommittavat kaupunkia vielä- kin. Madridissa pelätään val- lankumousta ja paniikkia."

Kuka vielä sanoo kahakoi- den olevan nykyajan keksintöä! Yhdysvalloissa ilmestyi aiko- naan toisikielisiä sanomalehtiä tavattomasti. Eniten, nimittäin 1300, niitä ilmestyi v. 1914. Lähes puolet niistä oli saksan- kielisiä ja suurimman saksan- kielisen lehden painos oli pe- rästi 175,000. Toisikielisten leh- tien lukumäärä on kuitenkin tasaisesti vähentynyt. Jatk- uvasti ilmestyvien levikki on pie- nentynyt.

Raivaaja on toistaiseksi säi- lyttänyt paikkansa auringossa kunnioitettavan hyvin. Se il- mestyy kolme kertaa viikossa ja tuonnottain se suoritti pals- toillaan melkoisia uudistuksia. Etenkin etusivu modernisoitui kerrassaan ja kuvia on entistä enemmän.

Ensimmäinen merkitys Rai- vaajalla on Suomen tapahtu- mien selostajana. Pienet maat- han jäävät useinkin amerikka- laisissa päivälehdissä varsin vähälle huomiolle.

Äärettömän monille Raiva- ajan lukijoille eri paikkakuntien tapahtumia käsittelevät uutiset ovat A ja O. On asuttu Ame- rikassa monella eri seudulla. Raivaajan välityksellä säilyy yhteys entisiin ystäviin ja tut- taviin. Hallilan Hilma on kus- tantanut kodissaan pidetty kah- vikutsut. Lehtiset ovat saa- neet lisää lapsenlapsia... Val- tosen poika on ottanut "tois- kielisen" emännän...

Yhdysvaltain englanninkie- lillä päivälehdillä on suuret toi- mituskunnat. Raivaajalla ei ole. Suurlehden reporterina olo on kaiken lisäksi mielenkiintoista ja jännittävää. Samana päivä- nä saattaa joutua haastattele- maan kuningasta ja kerjäläistä. Saattaa joutua aamulla koiran- ruokailukien pakkaamoon ja illalla presidentin linnaan. Rai- vaajan toimittajien työ on yksi- toikkoisempaa. Pääasiassa uutis- ten kääntämistä ja kirjenvaiht- ajien lähetysten vastaanotta- mista ja seuloimista. Oikoluku- kin on suoritettava itse.

Raivaaja saapuu säännöllises- ti lukijoilleen kuten muutkin lehdet. Osaamme antaa tälle arvot. Muistamme, miten tärkeää työtä Raivaajan toi- mittajien ja kirjenvaihtajien lisäksi tekevät sen konttori ja kirjapaino sekä sen tilausten ja ilmoitusten hankkijat? An- namme heille kaiken mah- dollisen tuen? Viltjailemmeko tästä tai tuosta perheestä, jo- hon mahdollisesti voidaan tila- ta Raivaaja? Useinkaan emme.

Raivaaja sivuuttaa kunnioit- tettavan virstantolpan. Sitä on onniteltava. Sen toimisarka on ollut pitkä ja olosuhteet huo- mioon ottaen tunnuksena on ollut menestys. Sillä on tule- vaisuus.

Missä määrin menestykselli- seksi Raivaajan tulevaisuus muodostuu, riippuu meistä kai- kista. Raivaaja ei missään ta- paudessa saa kuolla, ei edes vakavasti sairastua. Sitä on huollettava, hoidettava, tuetta- va ja autettava.

Raivaajalla on vielä kynnet- täväänsä pitkä työsaika. Millä tavalla se pystyy sen tekemään, riippuu meistä kaikista.

Varauksettomasti ymmärtäi- simme Raivaajan arvot ehkä vasta päivänä, jolloin sitä enää ei ole. Ja tämän päivän ei saa antaa vielä vuosin koittaa.

Raisa.

Stamford, Conn.

LUNTA ja valkeita hankia tarjoavat nämä etelä Connet- ticutin näkymät. Kaunistahan se on katsella mutta taitaapa siitä johtuen olla toiminta ja muikin kosketus kanssahämi- siin noin niin kuin jäässä. Tosin, eihän sen pitäisi mei- hin suomalaisin vaikuttaa -- olemmehan tuulen ja tuis- kujen, lumen ja jään patinoi- maa kansaa ja kaiketinkin sitä suomalaisella sisulla vielä tal- vee uhmattaisiinkin, mutta se auto -- sillähän ne "röppöset" tahtoo luistaa liiksi, milloin vanhuutta, milloin luikkaan ke- lin vuoksi. Mutta, talven perästä se kesä tulee...

TAMMIKUUN KOKOUS. N.k. muistettane, kokous pidettiin Mr. ja Mrs. Leiviskällä, Ar- monkissa ja huolimatta epä- edullisesta säästä, oli jäseniä saapunut paikalle kohtalaisen runsaasti. Koska emme olleet paikalla, tiedämme vain että asiat käsiteltiin ripeässä tah- dissa. Mm. todettiin että uu- denvuoden valvojalaiset tuotti- vat sievoisen summan voittoa ja se jo todistaa että hyvään päin ollaan menossa. Vuosi- kokous, joka aina on pidetty helmikuun toisena sunnuntaina,

pidetään nytkin samoin. Mr. ja Mrs. Wuorinen ovat luvan- neet kotinsa kokouksen pitoa- varten, Wuoriset asuvat Port Chesterissa, Tamarac roadilla. Muistakaa tulossa oleva kokous ja saapukaa runsas lu- kuisena joukkoon.

KIHLLOISSA. Joulun aikoihin on kihlautunut portchesterilai- nen Miss Alice Saari. Miss Saari on Mrs. Kerttu Saaren ja edesmenneen Eino Saaren tytär, suihasen nimeä emme valitettavasti tiedä -- onnitte- lumme avioliittoon aikoville nuorille.

SUOMESTA juuri palannut Mrs. Hilka Mäen täti, kertoi ilmojen olevan Suomessa kovin leutoja, lukuunottamatta joita- kin poikkeuksia. Helsingissä mm. oli satanut vettä ja kau- punkikuva oli ollut kovin suruli- nen. Samanlaiset terveiset toi Mr. Ramo, joka myös juuri pyyhki pikaisilla liikeasiloil- la Suomessa. Ilmat ovat edulliset mutta elämänkovan kalliita, mutta mistäpä sen täydellisyys löytyä. Vanhat sanoivat, "Suo siellä, veteli täällä" tänä päivänä näyttää löytyvän molempia yhtäaika- kaikkialla ja siihen lienee tyy- tyminen. --Ella Linna.

The Old Mill

RESTAURANT
COCKTAIL LOUNGE
VILLAGE STORE

Delicious
Yankee Food
in a Beautiful
Rustic Setting

Serving Continuously every
day, 7:30 a.m. to 10:00 p.m.

Nine Dining Rooms
Telephone Westminster
TRemont 4-5941

Westminster, Massachusetts
Just off Route 2 on 2A between Fitchburg and Gardner

MONTA ELOISAA TOIMINTA VUOTTA

60 - VUOTIAALLE RAIVA AJALLE

toivottaa

HUBBARDSTONIN FARMERS CO-OP TRADING ASSO.

Main St., Hubbardston, Mass.

CONGRATULATIONS

on your

60th BIRTHDAY!

Gardner News

GARDNER,

MASS.

ESTABLISHED AS A WEEKLY IN 1899
PUBLISHED DAILY SINCE 1896

CONGRATULATIONS

on your

60th BIRTHDAY!

Co-ops in New England well re- cognize the great value that the Raivaaja has been in inspiring the founding of some of our most suc- cessful cooperatives in New Eng- land and helping to build of them businesses of, by and for the peo- ple that are truly community build- ers.

NEW ENGLAND COOPERATIVES, INC.

FRAMINGHAM, MASS.

AFFILIATED CO-OP SOCIETIES:

ADAMANT COOPERATIVE, INC.

Adamant, Vt.

ANDOVER CONSUMERS COOPERATIVE, INC.

Andover, Mass.

EASTERN MAINE ELECTRIC COOPERATIVE, INC.

Calais, Me.

WASHINGTON ELECTRIC COOPERATIVE, INC.

East Montpelier, Vt.

UNITED CO-OPERATIVE SOCIETY OF FITCHBURG

Stores and Services in Fitchburg and Gardner

UNITED CO-OPERATIVE FARMERS, INC.

Fitchburg, Mass., Rockland, Me. and Danielson, Conn.

HANOVER CONSUMER COOPERATIVE SOCIETY, INC.

Hanover, N. H.

FARMERS COOPERATIVE TRADING ASSOC.

Hubbardston, Mass.

MARLBORO COOPERATIVE SOCIETY, INC.

Marlboro, Mass.

UNITED CO-OPERATIVE SOCIETY OF MAYNARD

Maynard, Mass.

THE CO-OP, INC.

Framingham, Natick and Wayland

PUTNEY CONSUMERS COOPERATIVE, INC.

Putney, Vt.

WORKERS COOPERATIVE UNION, INC.

Stafford Springs, Conn.

TEMPLETON FARMERS COOPERATIVE ASSOCIATION

Templeton, Mass.

NATIONAL COOPERATIVE STORE, INC.

West Paris, Me.

Oskari Tokoin rakennuttama tolo joen törmällä, Kannuksessa

Oskari Tokoi

Oskari Tokoin kirjeitä Prof. John Kolehmaiselle

Huhtikuun 22 p. 1953

Lähetän sinulle eri postissa kirjaittani "Lapsuuten Muistoja". Kirjan on kustantanut Keski-Pohjoismaan Maakuntaliitto Suomessa. Kirjallisesti kyhäkseni on varsin vaatimaton, mutta arvelen siinä olevan jotain mielenkiintoista sellaiselle, joka tutkii suomalaisten siirtymistä tänne Amerikkaan. Kuvaukseni Keski-Pohjoismaalta yli viisikymmentä vuotta, osin yli satavuotta sitten, ovat todellisia ja antavat kuvauksen sen aikaisista oloista, jotka pakoittivat asukkaat etsimään toimeentuloa muualta ja lopuksi suuntautuvat tänne Amerikkaan. Siitä alueelta on suhteellisesti enemmän kuin mistään muualta Suomesta siirtynyt ihmisiä tänne Amerikkaan.

Heinäkuun 8 p. 1954

Amerikan Suomalaisen Kansanvallan Liiton järjestämät kesäjuhlat vietettiin täällä Fitchburgissa ja olivat ne mielestäni kirkkaimmat ja henkisesti vaikuttavimmat juhlat missä tähän asti olen täällä ollut. Ohjelmaa oli muualla ja se suoritettiin nopeassa tahdissa, jossa ei ollut kuollutta kohtaa. Samalla juhla muodostui jo liikkeeseen ja varsinkin Raivaajan 50. vuotisjuhla, jossa sen merkitystä korostettiin ja samalla yleisölle ilmoitettiin tulossa olevasta kirjoittamastasi Raivaajan 50-vuotishistoriasta. Kansaa myöskin oli enempi kuin minä olen nähnyt, osoittaen, että liike ja sen mukana suomalainen kulttuuri ei ole kuollut, eikä aivan pian tule kuolemaan. Nuorten osanotto juhliin oli iloinen yllätys ja myöskin se seikka, että Työväenyhdistys Saiman urheilija-voimisteluseuran "Reippaan", joka nyt on jo kokonaan nuorten käsissä, järjestämiin urheilukilpailuihin ottivat osaa koko tämä idän huomatuimmat urheiluseurat, mm. Yalen, MIT:n, Boston Universityn ja useampien muidenkin yliopistojen urheiluseurat ja tulostaso kohosi myöskin kansainvälisille linjoille. Se myöskin osaltaan osoittaa, että meidän suomalaisten riennöille ja juhille osataan antaa arvoa sivistyneen amerikkalaisen väestön keskuudessa. Kaikin puolin, minä olen varsin tyytyväinen saavutettuihin tuloksiin.

Syyskuun 14 p. 1957

Terveisiä Suomesta, jossa vietimme lähes koko kesän. Saavuimme kotiin tosin jo viimekuun 14 päivänä, mutta kotiin päästyä ensimmäin vaivasi sellainen henkinen ja fyysillinen raukeus, ettei tullut edes kirjoitettua kellekään. Nyt kun tuo tilapäinen raukeus on ohi, velvollisuuden tunne käskii kirjoittamaan ystävilleen. Matkamme, ainakin omasta mielestämme, oli onnistunut. Varsinkin se Suomen Eduskunnan 50-vuotisjuhla, jossa sain olla kunniavierana, jätti unohtumattoman muiston. Muutakin mieleenpainuvia tilaisuuksia oli paljon. Oli muuten mieluista kuulla miten monet siellä muistivat sinun tekemäsi vierailu edellisessä kesänä. Tällaisilla vuorovierailuilla on nähtävästi suuri vaikutus ja olisi toivottavaa, että niitä voitaisiin jatkaa kummaltakin puolelta.

Lokakuun 7 p. 1957

Kiitän kirjeistäsi, joita olen saanut jo kolmekin sekä mukana seuranneesta leikkeleestä. Kiitän sinua siitä suurenmoisesta avusta ja myötätunnosta, jota olet osoittanut "Sisu"-kirjaa kohtaan. Samalla kun tietenkäin yhdyin toivomukseesi, että kirja saisi suuremman levikin, en omasta puolestani ole

asettanut mitään suuria päämääriä. Asiahan on niin, että kirjallisuusmarkkinoilla täytyy olla jo tunnettu nimi voidakseen saada suurempaa huomiota ja minun nimelläni ei ole sellaista kanavuutua, jota tarvittaisiin. Lisäksi Suomen kansallisuus, kaikesta arvonnasta huolimatta, on kuitenkin niin pieni, että sen elämän ja toilausten kuvaaminen ei suuresti kiinnosta suurta amerikkalaista yleisöä. Niin paljon kuitenkin rohkenen toivoa, että kirjia hiljaisuudessa ja pitemmän päälle voitaa suosioita puolelleen, ehkäpä sitä tietä saavuttaa vielä suuremmankin menestyksen.

Viälkin muutama sana siitä Suomimatkamme. Siihen olen paljon enemmän kuin tyytyväinen. En tietenkään kuvittelle tehneeni mitään suurempia vaikutuksia, mutta nyt vielä jälleäkäsinkin Suomen lehdet näkyvät muistavan käyntiäni ja siellä pitämiäni puheita sekä kirjoituksia.

Muuten täällä Fitchburgissa eletään samaa hiljaista elämää kuin ennenkin. Purasella saamiemi tietojen mukaan lehtemien taloudellinen asema ei ole niinkään paha kuin se ulkoo katsottuna saatava näyttää. Pahinta vain on, että työvoima alkaa vanhentua ja heikentua sekä jo vähitellen joten lehdien sisältö siitä kärsii. Käsitteksi mukaan amerikkansuomalainen väestö vieläkin, pitkän aikaa, kykenisi kannattamaan pari taikka kolmekin sanomalehteä mutta ei niin monta kuin meillä nykyään vielä on. Taistelu soveliaamman säilymisestä ei ole vielä loppunut suoritettu ja siitä syystä keskinäinen taistelu "alkaa käydä jännittävämäksi.

Huhtikuun 25 p. 1958

Kiitän ystävällisestä kirjeestäsi. Kirjeesi ovat minulle aina rohkaisevia ja elämäntalua viittäviä. Katsos, hyvä veli, se tämä vanhan ihmisen elämä väkenteenkin alkaa painua, en tahtois sanoa välinpitämättömyyteen, jokinlaiseen sammuttouteen. Tuntuu niinkuin olisi halua ja suunnitelmiaakin ei puutu, mutta kaikki jää vain tällaiselle alkausteelle kun toimeenpanee energiaa puuttuu. Ei se ole selvää kuoleman odotusta mutta sellaista henkistä abattisuutta, jolloin yhä useammin tulee mieleen ajatus, että eihän maailma eikä yhteiskunta enempää kuin entinen ystäväpiirikkään enään tarvitse minua vaan yhä enemmän käy rasitukseksi kuin hyödyksi.

Tällaisen tunnelman välittesä yhä enemmän elää entisten muistojen parissa elään kuin uudestaan, koska käsittää, että koko elämä kuuluu jo menneisyydelle. Siitä syystä historiallisten kirjojen parissa elään paljon mieluummin kuin nykyisten markkinoitu tulvittavien ja best sellerien sensaatiokirjojen parissa.

Kun tässä olen johtunut puhumaan historiasta niin olen huomannut, että siellä Suomessa on menossa aivan uusi ja mielestäni oikeaan osunut historioiden kirjoittaminen. On jo syntynyt ja tekeillä on useampiakin, suurempien taikka pienempien paikallisten yhteiskuntajärjestöjen historioita. Sellaisia ovat siellä Pohjoismaalla jo Suur-Kyrön ja Lapuan historiat ja tekeillä on mm. Suur-Lohtajan ja Suur-Kalajoen historiat. Kumpaisestakin on jo ensimmäinen osa ilmestynyt. Ne ovat suuria ja arvokkaita sekä koruttomia kertomuksia sen kovia kokeneen kansan elämästä, alkuaikoina nykypäivien asti. Niissä ei ole esittetty sensatiota vaan alaston todellisuutta sellaisena kuin se on eletty, jossa nuo entisten historiain kirjoittajain unohtamat kansan miehet ja naiset ovat sekä kuteina että loimina. Niitä lukee suuremmalla mielenkiinnolla kuin parhaita nykyajan best sellereitä.

Huhtikuun 22 p. 1960

Kuten, ehkä olet huomannut, lähes kaksi vuotta sitten tein Suomeen kolmannen ja myöskin viimeisen matkani. Se tapahtui Kirkko- ja Kaupunki Aktion kutsusta ja viivyn kuka kauden. Vaikka matka olikin onnistunut ja ehkä kaikkein mielenkiintoisin Suomeen tekemistäni matkoista se sittenkin oli jo liikaa. Sen matkan aiheuttamasta väsymyksestä en vielä kukaan ole täysin toipunut enkä nähtävästi enään selviä kukaan.

Yhdessä suhteessa sillä oli merkityksensä sillä se oikeastaan saattoi maanpakolaisen matkat päättyneen ja sen johdosta kirjoitin myöskin lisäyksen taikka lopun "Maanpakolaisen muistelmiin", joka sitten kolmantena painoksena julkaistiin viime syksynä ja, kiitollisena sinulta saamastani rohkaisuista ja avusta, lähetän eri postissa kappaleen sinulle muistoksi yhteistyöstä ja osoituksiksi siitä miten maanpakolaisen vaellus lopulta päättyi. Tämä lisäys on vain lyhyt sillä voimani eivät enään riittäneet pitemmälle. Mutta siihen olen sisällyttänyt ikään kuin sydämeni viimeisen avauksen.

Elokuun 6 p. 1960

Kiitän ystävällisestä kirjeestäsi, jonka sain jo toukokuussa. On ilahduttavaa saada rohkaisevia tervehdyksiä, rakastettavalta ja luotettavalta ystävältä. Katsos, asialaita on siten, että ihminen näin vanhalla iällä tulee sentimentaaliseksi, mieli on herkkä. Tuntee ikään kuin tarvitsevana tukea päätöksensä matkansa päähän. Tällaista tukea voivat antaa vain luotettavat ystävät.

Tosiainkin minustakin tuntuu siltä kuin sinä eläisit niin kaukana, jonka kanssa kaipaisi jokapäiväistä kosketusta pysyäkseen elinvoimaisena. Tosin meillä täällä Fitchburgissa on ollut tilaisuus olla lähemmässä kosketuksessa synnyinmaani Suomen kanssa sillä sieltä nykyään käy usein täällä vierailta, joilta saa lähempiä tietoja sieltä Suomesta, jonka kanssa henkisesti tunnen olevani niin läheisessä kosketuksessa. On merkille pantava, että he kaikki tuntevat täällä Amerikassa elävänä vapaamassa maassa, jossa virka-arvot eivät erottele ihmisiä toisistaan. Mukava keskustella heidän kanssa. Muuten he kaikki ovat umpimielisiä, ikään kuin tahtoen salata jotakin sellaista, jota he pelkäävät mutta eivät uskalla julkisuudessa tunnustaa.

Minä ja vaimoni asumme nyt pysyvässä ja lopullisessa "kesä-asunnossa", josta on vaan yksi askel viimeiseen leposijaan. Asumme nimittäin kaupungin rakennuttamassa asutokompleksissa, joka on rakennettu eläkkeellä oleville vanhoille, joilla ei ole varaa suurempiin mukavuuksiin. Mutta nämäkin asunnot ovat riittävän mukavat sillä ne on rakennettu tuuri tällaisia vanhoja varten, kuin mekin olemme.

Viime talvi oli meillä tavallista ankarampi ja minä kärsin siitä tavallista enemmän, joten on hidasta päästä entiseen kuntoon. Tunnen kuitenkin nyt kevyän tullen virkistävänä.

P.S. Yhteinen ystäväme, Heikki Puranen, nvi lopultakin päätti vetäytyä eläkkeelle ja luovua Raivaajan managerin toimesta. Tilalle valittiin Savelle Svirjälä.

(Tämä oli Oskari Tokoin viimeinen kirje prof. Kolehmaiselle.)

MIKKO LYYTIKÄINEN palveli Raivaajan New Yorkin konttorissa monta vuotta, elää nykyään Suomessa.

Lantana, Fla.

MUISTELMIA RAIVAAJAN TAIPALEELTA.

Tämän kirjoittaja on lukenut Raivaajaa vuodesta 1912 alkaen. Olin silloin Suomessa, Oulun Työväentalon ravintolassa tarjoilijana. Lukutupaani tuli Raivaaja. Me viisi tyttöä, jotka työskentelimme mainitussa ravintolassa, juostiin kilvan lukemaan Amerikan Raivaajaa. Mieli kun teki päästä tänne kuuluisaan maahan. Oli niin mielenkiintoista nähdä tämän maan suomalaisten touhuja. Mitä enempi niitä luki, sitä suurempi tuli halu päästä näkemään ja kokemaan. Niinpä sitten valkeni se päivä että sisko laittoi "tiketin", niin kuin sitä siihen aikaan tehtiin. V. 1913 kaksi "passarittyttyä" sanoi hyvästit Olulle. Nuoruuden innolla läksimme matkaan.

Saavuimme Raivaajan syntymäkaupunkiin. Siskolleni tuli Raivaaja. Sanoitiin että se on tuttu minulle jo Suomesta. Kun pääsin alkuun ja sain työpäikän, niin Raivaajaan se oli vapaa-aikojen seuralainen. Huipainen seuralainenhan se olikin. Niin sitä on matkattu näin Raivaajan kanssa yhtä matkaa. Oltu aikoinaan reipaita ja toimintatarmoisia. Nyt saapuvat iltahetket, niin Raivaajalle kuin sen lukijoillekin. Me jotka olemme kokeneet Raivaajan kanssa monet kohtalot toivomme että Raivaaja jaksaisi elää kanssamme loputkin elämän vaiheet, vaikkakin väsyneenä ja asultaan muuttuneena, siltikin odotettuna ja kaivatuna tiedon tuojana, siksi kun elon aurinko laskee tummaan varjoon. Paljon onnea Raivaajalle!

- Elsie Rautio

Gardner, Mass.

MRS. HILDA TIHONEN, o.s. Kuula, 74 v., 281 West St., kuoli kotonaan viime torstaina.

Hän oli syntynyt Viitasaarella, Suomessa. Vanhemmat Kuus-taava ja Matti Kuula. Asui täällä 55 vuotta. Kuului Lutherin Bethel kirkkoon.

Lähinnä kalpaavat puoliso, William Tihonen, poika Veikko W. Tihonen, kaksi tytärtä, Mrs. Ernest Lehtonen ja Mrs. Paul Koski, kaksi lastenlasta ja useita lähisukulaisia.

Muistotilaisuus pidettiin viime sunnuntaina Bethel kirkossa. Pastori Louis J. Roder puhui. Hautattiin Wildwoodin hautausmaahan.

ONNITTELU 60 - VUOTIAALLE RAIVA AJALLE

LYDIA NYLANDER
Brooklyn, N. Y.

BEST WISHES from

UNION SAVINGS

MAIN OFFICE:
SUPERIOR AT PUBLI SQUARE
SIX CONVENIENT BRANCHES
THE UNION SAVINGS
ASSOCIATION

BUY IT OR BUILD IT WITH A CLEVELAND FEDERAL

HOME LOAN

Greater Cleveland's
Home Loan Headquarters

- * Expert Home and Neighborhood Appraisals
- * Prompt and Efficient Mortgage Service
- * Complete Tax and Title Examination
- * Minimum Closing Costs
- * Liberal Pre-Payment Privileges
- * Favorable Interest Rates
- * You Needn't be a Customer to Borrow
- * One Monthly Payment Can Include Principal, Interest, Taxes, Home Insurance, and Mortgage Cancellation Insurance

When you find the right house, Cleveland Federal will give you the best home loan.

MAIN OFFICE
614 Euclid Avenue
Cleveland 14, OhioSOUTHLAND OFFICE*
6868 Pearl Road,
Middleburg Heights 30, OhioCLARK-WEST 25th*
3115 West 25th Street,
Cleveland 9, OhioMEMPHIS-FULTON OFFICE*
4254 Fulton Road,
Cleveland 9, OhioWESTGATE OFFICE*
20970 Westgate,
Fairview Park 26, OhioEUCLID-GREEN OFFICE*
18320 Euclid Avenue,
Cleveland 12, OhioPARMA OFFICE*
5219 Pearl Road
Parma 25, OhioHEIGHTS OFFICE*
2184 Warrensville Center Road,
University Heights 18, Ohio

*All branches open Saturdays with free parking.

CLEVELAND FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION
614 EUCLID AVENUE • CLEVELAND 14, OHIO • Telephone 241-2550
CONVENIENT OFFICES THROUGHOUT GREATER CLEVELAND

PARHAIMMAT ONNITTELUNI

60-vuotiaalle Raivaajalle!

Nikolai Wutika

2163 Bunts Road,
Lakewood, Ohio 44107

CONGRATULATIONS

THE OHIO SAVINGS ASSOCIATION

Established 1889

PAYS 4.3% ANTICIPATED
MORE INTEREST RATE

WEST 25th ST. OFFICE
1866 West 25th Street at Bridge Ave.
WARREN ROAD OFFICE
3300 Warren Road in Warren Village Shopping Center
CEDAR CENTER OFFICE
14033 Cedar Road
MAYFIELD HEIGHTS OFFICE
1507 Golden Gate Plaza
MAIN OFFICE — 515 Euclid Ave.
Savings Insured to \$10,000 by an Agency of the U.S. Government

THIRD FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4 1/2%
CURRENT RATE
SAVINGS ACCOUNTS INSURED UP TO \$10,000
BY AN AGENCY OF THE UNITED STATES
GOVERNMENT. RESERVE AND UNDIVIDED
PROFIT FUND OVER 12 MILLION DOLLARS.
ASSETS IN EXCESS OF 100 MILLION DOL-
LARS. MONEY PLACED WITH US BY THE
20th OF EACH MONTH EARN 4 1/2% FROM
THE 1st.

Ben S. Stefanski
President

ALL OFFICES OPEN ON SATURDAY

MAIN OFFICE:
7007 Broadway, Cleveland, Ohio, Phone BI 1-1887
BRANCH OFFICES:
8943 Brockville Rd., Brockville, Ohio, Phone JA 6-4581
2247 Professor Ave., Cleveland, Ohio, Phone FE 1-1481
3404 Lorain Ave., Cleveland, Ohio, Phone OL 1-6184
6005 Francis Ave., Cleveland, Ohio, Phone VI 2-1188
6345 Warrensville Cir. Rd., Maple Hts., Ohio, Phone 478-6555
8060 Ridge Rd., Parma, Ohio, Phone TU 6-8000
6556 State Rd., Parma, Ohio, Phone FL 1-8250

Save By Mail—Postage Paid Both Ways

Teksti ja taitto:

T. Erik Minkkinen

NÄIN SYNTYY RAIVAAJA NYKYÄÄN

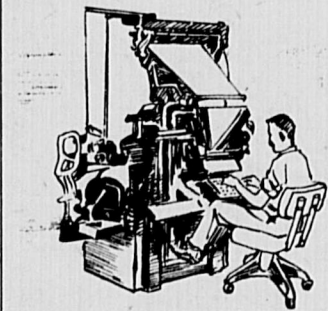
Nykypäivän ihmisen elämäntapaan liittyvissä tekijöissä on tuskin alaa, johon teknillisen kehityksen nopea tempo ei olisi koskettanut ja muutanut totuttuja toimintoja ja niiden suoritustapaa.

VALMISTUSVAIHEET KUVIN JA SANOIN

Henkilökuntamme uusimpia jäseniä edustaa kuvassa hymyilevä Mrs. Eira Perko (os. Sulin). Hän on syntynyt Raumalla ja oli puolentoista vuoden ikäinen tullessaan vanhempiensa kanssa Yhdysvaltoihin. Perhe palasi välillä noin puoleksi vuodeksi Suomeen, minkä jälkeen matka jatkui takaisin Atlantin tälle puolelle. Fitchburgissa hän kuului Urheiluseura Reippaaseen ja on sittemmin toiminut aktiivisesti Finnish American Club of Saiman riveissä. Mrs. Perko on käynyt Fitchburgin korkeakoulun.

Kuvassa näkyvä sähkökäsikirjoituskone ("Jus-towriter") korvaa nyt oheisessa piirroksessa kuvatun latomakoneen (linotype), jollaista lehden tekstin ladottiin aikaisemmin metalliin. Tällä kirjoituskoneella suuresti muistuttavalla koneella kirjoitetaan toimittajan käsikirjoitus oikovedokseksi. Sen jälkeen oikoves palaa takaisin toimittajan huostaan, jonka tehtävänä on etsiä siinä mahdollisesti esiintyvät lyöntvirheet. Samalla kun koneella kirjoitetaan tekstiä niin sen vasemmassa reunassa näkyvässä laitteessa olevaan nauhaan tulee jokaista lyöntimerkkiä vastaava reikäkoodi.

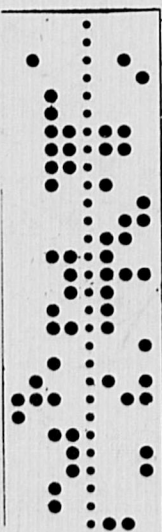

Oheisena näytteet kolmesta eri työvaiheesta. Vasemalla korjattu oikoves ja keskellä sen kirjoittamisen yhteydessä koneen valmistama reikänauha ja oikealla teksti lopullisessa muodossaan valmiina liimattavaksi lehden sivuarkkiin.

WASHINGTON- Lyndon Baines Johnsonin virkaanasettamisen arvioitua maksavan 2,100,000 sen arvioidaan maksavan noin 2,100,000 dollaria.

Summa on lähes 500,000 dollaria suurempi kuin John F. Kennedyn vuonna 1961 tapahtunut virkaanasettaminen.

Juhlallisuksien järjestelystä vastanneen komitean puheenjohtaja sanoi kohonneiden kustannusten aiheuttaneen kyseisen eron.

Elokuun 25 päivä 1964, merkitsi teknillisessä mielessä käännekohtaa Raivaajan pitkäaikaisessa toiminnassa. Tuona päivänä ilmestyi Raivaaja ensi kerran kokonaan uudessa asussa, johtuen sen valmistustavan täydellisestä muuttamisesta. Lehden oli pakko hylätä lähes 60-vuotta käyttämänsä painatusjärjestelmä ja siirtyä ennakkoluulottomasti uuteen, sen vaikean tilanteen edessä, mikä johtui ammattitaitoisien ja suomenkielisiä taitavan latojapulan vuoksi. Tällä ratkaisevalla siirrolla kyettiin toistaiseksi jatkamaan lehden julkaisemista kolmena päivänä viikossa ja myöskin lisäämään Raivaajan elinvoimaa.

Käytännössä tämä teknillinen muutos merkitsi, että luovuttiin käyttämästä metalliin ladottua (ns. "Hot-type") tekstiä ja siirryttiin uuteen menetelmään (ns. "Cold-type"), missä teksti kirjoitetaan yksinomaan paperille ja lehden viimeinen valmistusvaihe, sen painaminen, suoritetaan "Offset"-menetelmällä.

Mrs. Lea Goff (os. Ojanen) seuraamassa korjattua oikovedoksesta kun koneeseen (reproducer) asetettu reikänauha lukee eli kirjoituttaa automaattisesti nauhaan reijitettua tekstiä. Hän myös on hiljattain tullut lehtitalomme palvelukseen. Mrs. Goff on syntynyt Ashburnhamissa ja käynyt Cushing Academyn. Mainittakoon, että Mrs. Goff pääsi tunnetusta Cushing Academystä vuosiluokkansa parhaana "Valedictorian" oppilaana.

Jos ensimmäisessä työvaiheessa ts. oikovedoksen kirjoittamisessa on tullut virheitä virheitä niin ne korjataan tässä työvaiheessa. Kone pysäytetään, että se ei ehdi automaattisesti kirjoittaa virheellistä kohtaa. Oikea sana tai merkki kirjoitetaan koneella käsin ja sen jälkeen se voidaan automaattisesti jatkaa tekstin kirjoittamista. Koneen moniin teknillisiin hienouksiin kuuluvista toiminnoista voidaan korostaa sitä, että se automaattisesti tasaa tekstirivin oikean reunan.

WASHINGTON- Lyndon Baines Johnsonin virkaanasettamisen arvioitua maksavan noin 2,100,000 dollaria. Summa on lähes 500,000 dollaria suurempi kuin John F. Kennedyn vuonna 1961 tapahtunut virkaanasettaminen. Juhlallisuksien järjestelystä vastanneen komitean puheenjohtaja sanoi kohonneiden kustannusten aiheuttaneen kyseisen eron.

Vaaleahiuksinen Mrs. Ritva Le Cuyer (os. Rantamäki) on henkilökuntamme uusin tulokas. Hän on syntynyt vaasalaisena ja saapui opiskelijana Yhdysvaltoihin vuonna 1962. Ritva jatkoi koulunkäyntiään Townsendissa, Mass. sijaitsevassa Middlesex Regional High Schoolissa, jossa hän suoritti loppuututkinnon 1963. Raivaajassa hänen tehtäviinsä kuuluu varsinaisesti lehden taittaminen, johon hän oli syventynyt kun valokuvaaja ilmestyi paikalle.

Tämä työvaihe eli lehden taittaminen, merkitsee käytännössä, että lehteen kirjoitettu teksti, valokuvat, ilmoitukset ja kaikki julkaisutavaksi tarkoitettu materiaali on valmis liimattavaksi asianmukaisille

Vasemmalta oikealle, Lempi Ikävalko-Toivola (paikallisuutiset ja artikkelit), päätoimittaja Sävle Syrjälä ja T. Erik Minkkinen (etusivu ja sen taitto).

Sävle Syrjälä on vuodesta 1960 lähtien toiminut kustannusyhtiömme yleisenä liikkeenhoitajana ja elokuussa 1964, hänet nimitettiin myös Raivaajan päätoimittajaksi.

Mr. Syrjälä edustaa jo toista polvea Raivaajan toimittajana sillä hänen isänsä, Frans F. Syrjälä toimi pieniä väliaikoja lukuunottamatta Raivaajan toimittajana ja päätoimittajana vuodesta 1907 aina kuolemaansa asti 1931.

Mrs. Bertha Laaksonen (os. Nisula) hankin uusin tulokkain kuuluva, kirjoittamassa sähköllä toimivalla Varityper-koneella. Mrs. Laaksonen on syntynyt Fitchburgissa ja käynyt Fitchburgin korkeakoulun.

Hän osallistuu kiinteästi Finnish American Club of Saiman toimintaan ja kuuluu mm. Fitchburgin osuuskunnan suhdetoimintakomiteaan.

Tätä Varityper-konetta käytetään varsinaisesti ilmoitustekstin kirjoittamiseen. Kone poikkeaa huomattavasti kahdesta edellä mainituista siinä, että se ei ehdi automaattisesti kirjoittaa virheellistä kohtaa. Oikea sana tai merkki kirjoitetaan koneella käsin ja sen jälkeen se voidaan automaattisesti jatkaa tekstin kirjoittamista. Koneen moniin teknillisiin hienouksiin kuuluvista toiminnoista voidaan korostaa sitä, että se automaattisesti tasaa tekstirivin oikean reunan.

valmiiksi palstavii voiteuille arkeille.

Taittamistyön suorittaminen on sanomalehdissä varsinaisesti graafillisen alan ammattikoulutuksen saaneen henkilön (kuten aikaisemmin Raivaajan kohdalla) tehtävänä. Näin ei ole laita kuitenkaan enää lehdessämme. Kun Raivaaja siirtyi uuteen valmistus- ja painatusmenetelmään, po. taittamistyön suoritti aluksi päätoimittaja Syrjälä kokonaan yksin. Jonkun ajan kuluessa hän luovutti osan tästä työstä muille. Nyt Raivaajan taittamisen suorittaa Ritva Le Cuyer, Sävle Syrjälä ja Erik Minkkinen etusivun.

VALMIS PAINETTAVAKSI

Kun kaikki lehteen tarkoitettu aineisto niin teksti kuin kuvat ja ilmoituksetkin on liimattu sivuarkkeille lähetetään ne painettavaksi. Uuden painatustavan tultua käyttöön ei Raivaajaa paineta enää omassa painossa.

Ennen painatuksen suorittamista valokuvataan erikseen jokainen sivu. Sivusta tehty negatiivi muistuttaa hieman röntgenkuvaa. Sivun kokoinen negatiivi asetetaan kojeeseen, josta sen sisältö siirtyy eli syöpyy ohueen alumiinilevyyn. Levyjä valmistetaan tietyksi niin monta kuin on sivujakin. Alumiinilevyt asetetaan sitten sylinterin muotoisina painokoneeseen ja lehden painaminen voi alkaa. Sieltä lehti toimitetaan painettuna takaisin Raivaajaan jossa suoritetaan sen postitus.

Lempi Ikävalko-Toivola edustaa 1950-luvulla Yhdysvaltoihin saapunutta siirtolaishiljaa ja lausujana. Tällä oloaikanaan hän on esiintynyt lukuisissa amerikkalaisuuden tilaisuuksissa eri puolilla maata. Lempi Ikävalko-Toivola liittyi Raivaajan toimituskuntaan syyskuun 1961.

Sävle Syrjälä tarkastelee Erik Minkkinen tekemää otsaketta. Kuvassa olevan koneen keskellä näkyy muodoltaan äänilevyä muistuttava levy, minkä ulkoreunaa kiertää aakkosrivistö. Eri kokoista ja mallista kirjaimistoa varten on useita eri levyjä, jotka voidaan asettaa koneeseen hyvin kätevästi.

Otsakkeen valmistaminen po. laitteella tapahtuu siten, että levyä liikuttamalla kirjainlevy

asetetaan koneen keskellä määrättyyn kohtaan, ja toisella kädellä painetaan nappulaa, joka laukaisee koneen keskelle si-
joitetun pienoiskameran. Kirjain

on silloin kuvattu erikoiselle valokuvapaperille. Otsakkeessa esiintyvän sanan jokaisen kirjaimen tai merkin kohdalla toistuu sama toimenpide. Työvälineen aikana on huone, jossa konetta käytetään, valaistu punaisella valolla koska tavallisen valon käyttö pilaisi erikoisen valoherkän kuvapaperin, mihin kirjaimet valokuvataan.

Kun otsake on valokuvattu paperille, katkaistaan koneen sisällä olevasta paperirullasta määrätynpituisen pala, jossa ei vielä näy tekstiä lainkaan ja asetetaan oheisessa kuvassa oikealla näkyvään matalaan laatikkomaiseen kojeeseen. Se sisältää paperilla olevan tekstin kehittämiseen tarvittavia hap-
poja, Valokuvattu otsakepaperi syötetään koneeseen josta se automaattisesti noin minuutin kuluttua tulee pois. Tällöin vastaa voidaan paperilla nähdä siihen valokuvattu teksti, ja jos siinä ei ole virheitä niin otsake on valmis käyttöön.

ottamatta, eivät ole saaneet mitään varsinaista opetusta suomenkielissä. Heidän osaltaan se on perintöä lapsuuskodista.

Käytännöllisistä syistä johtuen heidät on opetettu käyttämään kaikkia näitä sähkökäyttöisiä tekstinkirjoituskoneita. Lisättäköön vielä, että siihen pystyy myös lehtemme päätoimittaja Sävle Syrjäläkin.

YHTEENVETONA MAINITTAKOON

että em. uusilla koneilla lehtemme tekstin kirjoittamisesta nykyään vastaavat naishenkilöt, Mrs. Le Cuyer ja lukuun-

NEW YORK CITY

VILHO HEDMAN, lehtemme New Yorkin kirjeenvaihtaja ja pääasiamies, tavattavissa kello 1:00-4:00 arkipäivinä, paitsi lauantaina, ASKL:n osaston huoneistossa (227 East 84th St., Room 5).
puhelin: RE 7-4155 -- Kello 5 jälkeen MO 5-3797.

MATHEW MAXWELL TAYLOR KENNEDY, Senaattori Robert F. Kennedy kantoi yhdeksän lapsensa St. Patrick Cathedralin, 51 katu ja Vides Ave., jossa lapsi sainimekseen: Matthew Maxwell Taylor Kennedy. Matti on Kennedyn perheen nuorin. Senaattori Kennedy sanoi että Maxwell Taylor on Kennedynperheen hyvä tuttava, siksi pojalle annettiin Maxwell Taylorin nimi. Kasittelaisuudessa olivat edesmenneen presidentin Kennedyn leski ja hänen kaksi lastaan, sekä toisia Kennedyn sukulaisia.

KAKSISATAA TUHATTA HYLJÄTTYÄ AVIOVAIMOJA!

Miksi miehet hylkivät vaimonsa ja perheensä, sitä tutkitaan parhaillaan New Yorkissa. On syytäkin, 200,000 avioliittoa on hyljätty vaimonsa ja lähtee karkuun - yhdestä kaupungista.

New Yorkin kaupungissa toimiva Family Location Service (Perhehitoja sovittelu-yhdistys) on julaissut mielikuvituksia numeroita, joissa paljastuvat ne syyt, jotka johtavat perhe-elämän hajoamiseen ja toisen aviopuolen karkamiseen.

Tässä näytetään: Vanha leskimies, 68 vuotias, hullaantui ja meni uudelleen naimisiin vanhan lesken kanssa. Ja katu tekoaan. Yhdessäkö kesti vain neljä kuukautta. Eräänä iltana myöhään hän karkasi kotiaan, ilman mitään ennakko ilmoitusta. Hän vain hävisi. Miksi? - Monet karnevalista aviomiehistä eivät halua se- llostella syytä jotka johtivat karkamiseen, mutta tämä ukkeli oli toista maata.

"Minä pelkasin vaimoani", sanoi hän kun saatiin kiinni ja tuotiin perhe-riitaisuusien sovittelijan eteen. "Heti vaimon jälkeen vatsani alkoi tulla happeksi ja minä ajattelin, että akka yrittää myrkyttää minua, aivan kuten TV ohjelmissa olen nähty. Erään kerran, tultuani kotiin, näin miten hän riputeli jotain valkoista jauhetta minun ruokaani ja hänellä vielä oli sel- lainen ilvehäviö katse naamas- saan. - Huudahdin. "Voi Jumalani! - hänhän myrkyttää mi- nut!". - Myöhemmin ilmeni että valkoinen jauhe olikin sokeria ja että vatsan poltto johtui lii- allisesta vatsahaposta. Ei tullut mitään siitä perhe-elä- mistä.

MIKSIKÄ MIEHET HYLKÄVÄT?

Perhehitoja tutkivat ovat osoittaneet että syyt on paljon, kuten, "Näykkiä akka" ja vehkelevä anoppi. Sukupuoli- nen sopimattomuus, juopotte- lu, velkaantuminen ja avio- parien yhteensopimattomuus, jatkuvat perheidiat, mainiten vain näytteeksi.

"Minun akkani on maailman huonoin taloudenhoitaja ja "Minä en siedä katsella hänen naamaansa aamuisin." - "Jää- vuoren kanssakin olisi parem- pi asua kuin hänen." - Hän antaa suuremman arvon meidän kissalle kuin minulle." - Avio-

miehen halveksiminen onkin hy- vin yleistä vaimojen keskuu- dessa - sehän on hyvin tun- nettu. - "Eihän vaimoni syytä minua kampaamisesta, jos vaan saa kaikki voittorahat, mutta herra varjeloon, jos häviän!"

KULTAHÄISTÄ KALASTAMAAN

Yksi yli 80 vuotias äijä vie- tettiään kulta häitään, karkasi Mainen valtion kalastuskyliin kalastelemaan. Mutta viikon perästä saatiin kiinni. Hän kertoi: "Jo vuosia sitten minä halusin jättää vaimoni, mutta siirsin aina. Ensimmäinen lapset saivat aikuisiksi ja sitten las- tenlapset. Mutta nyt tunsin olevani oikeutettu jättämään hänet, mutta huomaankin että olen jo liian vanha, joten kaipa se on parasta mennä kotiin."

Syitä tietenkin on niin vaimo- jen kuin miesten elämän ta- voissa, mutta tässä puhuttiin niistä 200,000 avioliitosta jotka karkasivat kotiaan.

"MITEN VOIT MURHATA VAI- MOSTI"

Juuri kuin kohtalon kautta, samana päivänä kun oli julai- tus kertomus karnevalista avio- miehistä, julaistiin ilmoitus "How to Murder Your Wife" Miten voit murhata vaimosi - se oli ilmoitus sen nimisestä elokuvasta, jota parhaillaan näytellään New Yorkissa ja muuallakin. - Ja ennakko se- lostuksessa sanotaan: "Liljan kauan ovat jo Amerikan miehet alistuneet naisten hallit- tavaksi, heidän viettelyihinsä, suuteloihinsa, aivan kuin mie- het olisivat täydelleen vähi- järkisiä." Siinähan sanotaan kokoluulla rohkeasti ja useissa tapauksissa se pitää paikan- sa.

N. Y. VALTION MENO- ARVIO \$3,5 MILJOONAA! Kuvernööri Rockefeller, e- sitti lainalaatimkunnalle tulevan vuoden meno-arvion, joka nou- see kolmeen ja puoleen biljo- naan, (\$3,5 miljardia) ja on 20 prosenttia enemmän kuin ku- luvalla vuodella, suurin valti- oimme historiassa.

Californian kuvernööri esi- tämä meno-arvio on \$4, bil- joonaa, \$26, miljoonaa ylikin, joten California on edellä me- nojen suuruudessa.

Presidentti Johnsonin esittä- mä Yhdysvaltain meno-arvio on lähellä satua biljoonaa - ollen \$99, biljoonaa ja \$700, miljo- naa. Hirmumenoja tulevalla vuodella.

VELKAISTA KANSAA OLLAAN

Viimeksi julaistun tilaston mukaan Yhdysvaltain kansalli- nen velka on \$322 biljoonaa ja \$500 miljonaan, joka jaettuna jokaista kansalaista kohden on \$1,627.

N. Y. VALTION ASUKKAAT

Keskiviikkona 3 p. KUORO klo 8:00. Perjantaina 5 p. Luther Liitto klo 8:00. Sunnuntaina 7 p. PYHÄKOULU klo 2:30. JUMALANPALVELUS klo 4:00, past. Saarisuo - KUORO. Väliajalla emäntien tarjottu Mrs. Erika Mäen muistolle. NAKSTEN JUHLA klo 6:30. Johtaa Mrs. Margaret Saarisuo. Puhuu Mr. Ahti Tuomainen.

A. H. Saarisuo

MAKSAVAT.

New Yorkin valtion asukkaat maksavat federaalihallitukselle veroina \$13 biljoonaa ja \$240 miljoonaa, sanotaan valtion kauppakamarin tilastoissa.

Welles Gray, Kauppakamarin johtaja sanoi että new yorki- laisten osuus federaalihallituk- sen menoihin on n. \$757, jo- kaista miestä, naista ja lasta kohden. Suurin mitä yksikään toisista valtioista maksaa.

PANKKIROSVOT

Pankkirosvot kaappasivat \$104,000 First National City Bank, Staten Islandin kontoris- ta. Rosvot tulivat kello 9 aa- mulla ja pyssyysensä avulla pe- lottivat pankkivirkailijat sekä asiakkaita ja pakenivat raho- neen. Pankki on 1498 Forest Ave., Port Richmond.

HARLEM NO 1.

Housing Authorityn julkaise- mat tilastot osoittavat, että Harlem on ensi tilalla kurjien asuntojen poistamisessa ja uu- sien rakentamisessa, East Har- lem, Central ja West Harlem. Uusien asuntotalojen raken- tamiseen on myönnetty \$506,250,000, joka on 25 pro- senttia kaikista kaupungin ra- kentamista asunnoista, joita on yhteensä \$2,220 biljoonaa (miljaardin) arvosta. Parhail- laan on rakenteilla asuntoja 88,445 perheelle, niiden 158,000 perhe-asunnon lisäksi jotka o- vat jo asuttavina.

MOSEKSEN TILIT TARKAS- TETAAN.

Maailmannäyttelyn presi- dentti Robert Moses sanoi, et- tä New Yorkin kaupungin myn- tämää lainaa, joka on \$24, mil- joonaa, ei voida maksaa, sillä niin kireällä ovat raha-asiat Maailmannäyttelyn tilien mu- kaan.

New Yorkin kaupungin rahas- ton ylihoitaja Abraham Beame antoi määräyksen, että Worlds Fair tilin on tarkastettava ja määräsi kaupungin tilintarkas- tajat sen tekemään.

SOVINTOON.

Autovajatyöläisten unio ja au- tovaajojen omistajat ovat suos- tuneet jättämään riitakysymyk- set sovittelulautakunnan päätet- täväksi, ehdolla, että heidän päätöksensä on lopullinen, joten lakko on vältetty. Jos lakko o- lisi tullut, se olisi koskenut 652 Autovajaa ja 190,000 moottori kulkuneuvoa.

KOULUJEN SAARTO JATKUU

Pappi Milton A. Galamison, joka johtaa rotu-eroavaisuuks- sien poistamista, ottaa ai- na yhden koulun kerrallaan, on levittänyt hommansa Harle- miin. Hän aloitti Brooklynissä, koulussa jossa on enemmistö neekereitä. Koulu on varattu vajavaisia lapsia varten. Hän sai enemmistön jäämään pois koulusta. Hänet vangittiin. Kou- lulaiset ovat koulussa, kuten ennenkin. Pappi Galamison sanoi että koulujen "boikotti" jatkuu, vaikka kuinka monta vie- täisiin vankilaan.

VANHIN PARI - VIHILLÄ. Michael Scottelaro, 84 ja Margaret Sasa, 79 vuotias, vi- hitiin New Yorkissa sunnuntai- na tammikuun 31. päivä, Yhte- len ikä 163 vuotta. Ei aina- kaan lapsuuden hulluudessa.

Ilmoittakaa juhlanne Raivaajassa

HARLEMIN SUOMAL. EV. LUTH. SEURAKUNTA

106 East 86th Street, New York City
Rev. Arvi Henry Saarisuo
Pappila: 904 East 93rd St., 4 B. Puh. AT. 9-7733

Keskiviikkona 3 p. KUORO klo 8:00. Perjantaina 5 p. Luther Liitto klo 8:00. Sunnuntaina 7 p. PYHÄKOULU klo 2:30. JUMALANPALVELUS klo 4:00, past. Saarisuo - KUORO. Väliajalla emäntien tarjottu Mrs. Erika Mäen muistolle. NAKSTEN JUHLA klo 6:30. Johtaa Mrs. Margaret Saarisuo. Puhuu Mr. Ahti Tuomainen.

A. H. Saarisuo

Nordgren Memorial Chapel
HAUTAUSTOIMISTO
300 LINCOLN STREET, WORCESTER, MASS.
Puhelin PL 6-3561
HUR R. NORDGREN - CARL G. NORDGREN

Rexall Drug Store,
702 Washington Street
NORWOOD, MASS.
TEL. 7-2694

LINDQUIST FUNERAL HOME
Stanley W. Otter - Walter L. Lundin
36 Butler St. - Worcester, Mass.
PHONE 5-5794

CARL W. HALL
HAUTAUSPALVELUS
533 NO. PARK AVE
WARREN, OHIO - TEL. 448-4

MAY
Hautaustoimisto
WINSLOW F. MAY, johtaja
Palvelusta Norwoodille ja ympäristölle
85 Nichols St., Norwood, Mass.
Puhelin 762-1509

LYDON & HAASE COMPANY
NORWOOD, MASS.
90 Broadway,
Putkityötä ja lämmityslaitoksia.
Putkityötarpeita. - Youngstown
keittotiloja. - G. E. sähkötarveta.
OLYMPIALTIMOJEN
MYNTIÄ JA PALVELU
Puhelin: Norwood 7-0719

WEST GREENWICH, R.I.

AINO MÄKELÄ, o.s. Ukkola, kuoli t.k. 24 p. Kent County Memorial sairaalassa. Hau- dattiin 27 päivä. Hän sai hal- vauskohtauksen noin 8 vuotta sitten ja tuli melkein liikunta- kyvyttömäksi. Toisen kohtauk- sen jälkeen joutui yllämainit- tuun sairaalaan, jossa hänen elämänlankansa katkesi.

Aino oli luonteeltaan hiljai- nen ja hyvin auttavainen naa- pureitaan ja kanssaihmisiiä kohtaan. Hänellä oli laaja ystävä- piiri. Häntä muistellaan kaipauk- sella. Aino Mäkelä oli syntynyt Myl- lykoskella, Kymenlaaksossa, ke- säkuun 10 p., 1895, Mikko ja Maria Ukkolan tyttärenä. Tuli Fitchburgiin 1921 asuen siellä 9 vuotta. Avioliitui Leo Mäkelän kanssa. Muuttivat R.I. noin 35 vuotta sitten.

Lähimpiä omaisia jäi mie- hensä Leo, yksi poika Kauko, vaimonsa Maryn kanssa. Kau- kaisempia sukulaisia täällä maassa sekä Suomessa. Kah- vitarjoilu oli järjestetty vaina- jan kotiin ystävien toimesta.

Warren, Ohio

MIKKO MÄKI, o.s. Pihlaja- mäki, kuoli 81 vuotta vanhana t.k. 19 p. Sairasti pitkän ai- kaa. Syntynyt Suomessa, Teu- valla 1886, Samuel ja Maria Pihlajamäen poika, asunut Yh- dysvalloissa 50 vuotta. Omaisia jäi kaksi tytärtä, Mrs. Carrie, Mrs. Ernest Tenney, sekä las- tenlapset ja heidän lapsensa. Haudattiin Oakwoodin hautaus- maahan, pastori Wayne Niemi toimitti hautaukseen kuulu- vat tehtävät.

Kantajat: Carl Holmstrom, Esko Koski, John Latomäki, George Lehto, Emil Niemi, ja Abel Stark.

MR. ALEX PENN ei päässyt sairaalasta, lääkäri peruutti lu- pausensa.

SOUTH CARVER, MASS.

MR. EINO HALUNEN kuoli äkkiä tammikuun 19 p. kodis- saan S. Carverissa. Hän oli syntynyt lokak. 10 p., 1917 Car- verissa, Otto ja Johanna Halu- sen poikana. Mr. Halunen työse- kenteli karpalomailla ja oli toisen maailmansodan veteraa- neja. Past. Väinö Väikö toi- mitti suunaus.

Kaipaamaan jäivät kolme vel- jeä ja kolme sisarta perhei- neen.

MOODY'S DINER
and CABINS
Erikoisia päivällisiä, Curb-palvelus
KOTTEKOISET LEIVOKSET
WALDOBORO, MAINE

JONES DEPT. STORE
Asustelua koko perheelle - Lahjoja
KENKIÄ kaikille - Työvaatteita
ja dungarees pukiin
WALDOBORO, MAINE

BOLSTER MONUMENTAL WORKS
MAURICE M. FLOOD, omistaja
ROUTE 28 OXFORD, MAINE
Puh. Pilgrim 3-2672

McDONALD'S DRUG STORE
Puh. 354-6161 - Thomaston, Me.
M.D. ALLYN
BERT TODD, Reg. Pharm.
GOODNOW'S PHARMACY
Rockland, Maine
Resepti- ja patenttilääkkeitä

BEAR HILL MARKET
TÄYDELLEIN VALIKOIMA
- LIIHAA - SIIRTOMAATAVAROITA -
- HEDELMIA - VIHANNEKSIA -
SIOTT-ATWATER MOOTTORIEIEN VÄLITÄJÄ
Puh TEMPLE 2-5251
Waldoboro, Maine

Newport and Milford, N. H.

Newton - Bartlett
HAUTAUSTOIMISTO
Tel. Res. 113-R Office 113-W
42 Main St. Newport, N.H.

MARTIN'S HARDWARE
KIVIHILIA-KOKSIA-JAATA
Puhelin 374
3 MAIN ST. - NEWPORT, N.H.

Corbett Oil Co., Inc.
Konttori ja liike Belknap Ave.
P. O. Box 329, Newport, N. H.
Winkler Lämmityslaitteita - Mobil-
heat öljyä - Mobilfiame Pullokaasua

Stockwell Greenhouses
Kukkalaiteita ja tuoreita kukkia
Sähkeillä kukkalähetyksiä kaikkialle
140 North Main St. - Newport, N. H.

MONIER'S
CHESTER GARAGE
Chester, Vermont
SUNOCO HUOLTOASEMA
Jäikäänpeja - Pyykkikoneita
Keittönliesiä - Vedenlämmittäjiä

E. J. DAVIS
HARDWARE CO.
- HARDWARE -
Puh. TR 5-3343 Chester Depot. Vt.

Lantana, Fla.

TOURISTI KLUBIN ASIOITA
John Wasenius soitti huili- harppu sooloo t.k. 17 p. josta olemme kiitollisia ja se jäi
enemmän mainitsematta.

SUNNUNTAI 24 p. oli juh- lapäivällinen, johon osallistui 700 henkilöä. Se oli valmis- tettu hyvin josta kiitos lankeaa Elin Heinonelle ja hänen apu- laiselle, Ilalla näyteltiin en- sikerran Floridassa ratkirie- mullinen laulunäytelmä "Kuin- kahan Hentusen käy". Heikki Majalan johtamana. Hän näyt- teli myöskin Sakselinin vaati- van osan. Niin eheää tyyppiä harvoin näkee näyttämöllä, jo- kainen liike oli harkittua. Wäi- nö Heinonen esiintyi peltisep- pänä ja selviytyi tilanteista vas- ta lopussa. Irja Majala hert- taisella ilmehtimisellään val- loitti yleisön. Laulut suoriteti- tiin antaumuksella Sakselinin piikana, hän oli mainio tyypp- pi. Samaa voidaan sanoa Eva Poomannista joka lauloi ja näyt- teli hyvin ja oli suloinen "il- mestys". Liisa Akselin kanssa joka haeskei isänsä ja niitä löytyi useampiakin. Emma Leh- tinen emäntänä suoritti tehtä- väänsä hyvin ja koho si lopussa asian mukaisesti. Hilma Sal- minen vihdoin selvitteä asiat ja niin loppuselitys tuiyllättäen. Sitten meidän poikamme, joita esittivät Vallu Jaakkola, Eino Suisto, Emil Salminen ja Ar- vo Kousa, olivat onnistuneita niin lauluissa kun näyttelemi- sessään.

Näytelmä on harvinaisen hauska ja kaunis. Saksalaisen kirjailijan, S. Fischerin kirjoit- tama, suomentanut J. Kotka. Laulut säesti Viola Suisto. Toi- vomme että se uudelleen näy- tellään myöhemmin.

MUISTETTAVAA. Sun. 7 p. helmikuuta näemme "Kolme Heppua Tampereelta", Ella Koiviston johdolla. Sen on kir- joittanut Lauri Lemberg. Ta- pahtuu Massan valtiossa, ker- too siirtolaistaista. Se on vasta hauska ja näemme kuvamme siinä selvästi, kuinka se kaik- ki tapahtui 50 - 60 vuotta sit- ten. Ella Koivisto on remmis- sä ja näyttelee itse pääosaa. Lauluja on myöskin siroteltu sinne tänne. Alkaa 6:30. Liput 50 ¢. Tanssia lopuksi.

SITTEN 21P. on toisintona "Kortti vie ja kortti tuo", El- lan johdolla. Vallu Jaakkolan kirjoittama hyvin osuva näytel- mä Floridan ihmisistä. Kaikis- sa näissä näytelmissä esiintyy parhaita kykyjämme. M. M.

Tilatkaa RAIVAAJAA!

HALL FUNERAL HOME
Aikaisemmin
Flanders Funeral Home
Hautaus- ja Ambulanssi- palvelu
WALDOBORO, MAINE
Soittakaa 832-5541
yöllä talikka päivällä.

Hart Schaffner FUKUJA
McGregor URHEILUASUSTEITA
Arrow PAITOJA
Stelson HATTUJA
Florsheim KENKIÄ

COFFIN'S
MEN AND BOYS CLOTH-
ING MAIN ST. ROCKLAND

24 tunnin AMBULANSSIHUOLTO
Laite Funeral Home, Inc.
ROBERT E. LAITE, President
9 Mountain Street, Camden, Maine
Tel. 236-3365

GIBSON'S VILLAGE FARM DAIRY

Tel. 3-5306
50 Sunderland Road - Worcester

Aina saatavana tuoretta KERMAA - MAITOA - KIRNU- PIMMÄ

Kotitinoja aamulla!
SUOSITTELEE PALVELUSTAAN!

Suurenmoinen valikoima LAHJOJA eri maista
K. LÄHDE, Juvellikauppa
75 Main St.,
Worcester, Mass.

Maytag Sales & Service
Maytag automaattisia pyykkikoneita
Hotpoint välineitä - Irontite
silitysrautoja
asennus- ja korjaus- ja myynti-
2 SUURTA PUOTIA
4136 Main Ave. 462 State St.
Ashtabula Conneaut

Louis A. Bodnar & Son
HAUTAUSTOIMISTO
Perustettu 1937
AMBULANSIPALVELU
päivisin ja öisin
2929 Lorain Ave., Cleveland, Ohio
Puhelin ME1000 1-3678

MAY
Hautaustoimisto
WINSLOW F. MAY, johtaja
Palvelusta Norwoodille ja ympäristölle
85 Nichols St., Norwood, Mass.
Puhelin 762-1509

LYDON & HAASE COMPANY
NORWOOD, MASS.
90 Broadway,
Putkityötä ja lämmityslaitoksia.
Putkityötarpeita. - Youngstown
keittotiloja. - G. E. sähkötarveta.
OLYMPIALTIMOJEN
MYNTIÄ JA PALVELU
Puhelin: Norwood 7-0719

NORWOOD CO-OPERATIVE BANK

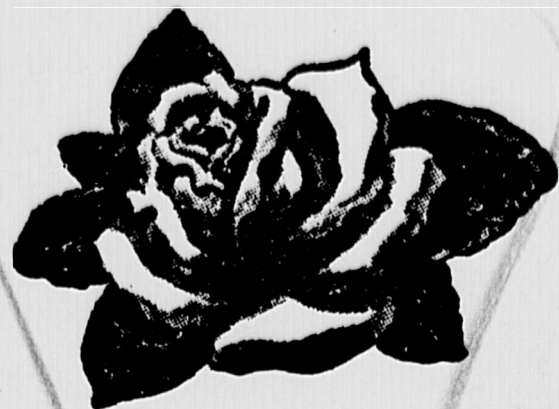
24 GUILD STREET NORWOOD, MASS

Edistää säästäväisyyttä ja kodin omistushallinnusta!

Perustettu 1889

Kolme hyväksi tunnettua säästötapaa sovellettuna teidän tarpeisienne.

TILATKAA RAIVAAJA

SYDÄMELLINEN ONNENTOIVOTUS SINULLE

Eino Suisto

täyttäessäsi 65 vuotta,

tammikuun 7 p. 1965

Me allamainitut toivotamme paljon onnea ja monia onnentoivoteisiä vuosia lisää täällä uudessa ympäristössä, etelän auringon alla!

Sukulaiset:

Viola Suisto
Lyyli Nurmi, Mass.
Hazel Mikkola,
N. Y. City

Ystävät:

Elvi ja Antti Kosola
Olga ja Erik Elo
Hilja ja Leo Hilli
Anne ja Wallu Jaakkola
Lempi Rimpilä
Saimi ja Jussi Sällä
Aina ja Eino Lundstedt
Hanna ja Hjalmar Helenius
Elvi Lehtinen
Lily Puro
George Laaksonen
Anna ja Velko Rissanen
Anna ja Jaakko Tuomaala
Hilda ja Paul Salo
Ida ja Arthur Talvitie
Mr. ja Mrs. Arne Kärki
Hilma ja Emil Salminen
Alma Maki
Senja ja David Koikkala
Eva ja Leo Saari
Hilma Meriluoto
Hilja ja Edward Mänty
Bertha ja Matti Penttilä
Richard ja Jenny Kansanen
Karin ja John Oksanen
Ella Lehto
Irja ja Arne Finne
Ida ja Henry Latvala
Ella ja Gunnar Koivisto
Waino ja Elin Heinonen
Aili ja Arvi Tokkola
Rauha ja Emil Markkanen
Suoma ja Hannes Wäre
Mr. ja Mrs. Bruno Kallio
Mr. ja Mrs. Joseph Dzivk
Mr. ja Mrs. John Kukila
Mr. ja Mrs. Henry J. Ilmari
Aino ja Erick Weijola
Ellen ja Carl Salo
Hugo ja Olga Annell
Tyyne ja Toivo Tanttu
Toini ja William Salava
Tyyne ja Mario Desabota
Effie ja Eddy
Lempi ja Kalle Viisanen

1306 Flamingo Dr.,
Lantana, Fla.

PROFESSORI JOHN I. KOLEHMAINEN

History professori Heidelberg College'ssa, Tiffin, Ohiossa on kirjoittanut useita teoksia Amerikan suomalaisista ja m.m. Raivaajan historian englanninkielellä, "Sow the Golden Seed".

Heikki Purasen kirjeitä Prof. John I. Kolehmaiselle

Kesäkuun 18 p:nä 1954

Kyllä minä olen ollut hyvässä työkuunnossa, mutta työtaakka on ollut niin tavaton koko kevätkauden, etten ole kerinyt hoitaa muuta kirjeenvaihtoa kuin sen, mikä on ollut aivan pakollista. Sivutyönä piti toimittaa Raivaaja 50 vuotta ja kun siihen pyydettiin kirjoituksia kansanmiehiltä, niin siinäkin kävi siten, kuten etukäteen oletin, että ne piti kirjoittaa kokonaan uudestaan eikä niistä sittenkään saatu mitään sellaista, kuin po. julkaisussa olisi pitänyt olla. Sain kuitenkin siihen kolme kunnollista runoa, jotka kyllä kestävät arvostelun ja muutamia kirjoituksia, jotka ovat mukien meneviä. Julkaisumme pitäisi valmistua kuunvaihteessa, siis kesäjuhliimme. Siitä muutoin heti ajateltiin vain aikakauslehteä, eikä historiaa, koska Sinä kirjoitit historian.

Tammikuun 14 p:nä 1958

Oletko lukenut Olinin Finlandian? Me olemme myyneet sitä kai puolisataa kappaletta, mutta en ole kerinyt lukea sitä oikeastaan muuta kuin Braskin esipuheen, joka jätti minun mielipiteeseeni pahan maun. Sehän oli typerää propagandaa, joka kirjaan, joka pyrkii olemaan tieteellinen, oli

kerrassaan sopimatonta. Mutta lieneekö se kirja tieteellinen? Vai onko kirja itsekin kirjoitettu vain tavoituksella osoittaa ettei suomalainen ole mongooli ja että koska hän ei ole mongooli, "hän on ehdottomasti hyvä ihminen." Minä en omalta kohdaltani perusta niinkään paljon siitä, mikä alkuperäme on — tietysti haluan senkin tietää — kuin siitä, mitä me olemme.

Marraskuun 11 p:nä 1958

Ei mene päivääkään etten muistaisi Sinua, mutta työtä on niin paljon, että suureksi harmikseni kirjeenvaihto ystäväni — parhaiten, niinkuin Sinun — kanssa jää päivästä päivään kesantoon. Tietenkin aina toivon, että joskus vielä voim laiminlyöntini korjata. Minullahan ei ole mitään tarjottavana, mutta sitä ahnaammin vastaanotan kaiken, jonka niin kirjevaihdossa kuin keskusteluissakin hyviltä ystäviläni saan. Tämänpäiväinen Raivaaja juuri ilmestyi pöydälleni. Tapani mukaan suoritin ensiksi silmäyksen jokaiselle sivulle ja sitten luin Tokoin puheen, jonka hän oli pitänyt Helsingin Työväentalossa viime tiistaina. Minä olen sitä mieltä, että se on suuri puhe. Tokoi on siinä selostanut menneitä tapahtumia, tulevaa elä-

män menoa ajatellen niin aidosti, että minusta tuntui, että jos se joustavasti ja eräissä paikoin hiukan toimitellen käännettäisiin englanniksi, niin se ansaitaisi paikan "Vital Speeches" aikakauslehdessä. (Puhe julkaistiin myöhemmin mainitussa lehdessä.)

Toukokuun 26 p:nä 1960

Tuntuu aivan siltä, että Sinä puhut aivan tosissasi siitä, että minun pitäisi kirjoittaa muistelmiani jostain kansin sidottavaksi. En minä, hyvä veli, kykene käyttämään kynää niin sujuvasti, kuvarikkaasti ja tulkitsevästi, että kannattaisi vai-van muistelmistani kirjan laittaa. Eikä minun elämäni kaareen ole koostunut mitään sellaista, joka olisi jotain erikoista. Sen polun, minkä minä olen tallannut, ovat tallanneet tuhannet ja taas tuhannet Amerikan suomalaiset. En siis ole koskaan aiatellut esittäytymä kanssaihmisilleni kirjailijana. Kirjassahan pitää olla sisältöä ja tyyliä kumpaakin. Kirjan pitää olla joko opettavan tai virkistävän, tai molempia. Taikka "huutavan äänen korvessa". En minä, John, uskalla ajatella kirjan kirjoittamista. Mutta kyllä luen hyviä kirjoja.

Huhtikuun 9 p:nä 1962

Paljon kiitoksia kirjeestäsi. Niin, että mitenkin täällä Fitchburgissa voidaan. Vanhan suomalaispolven joukko vähenee nopeasti. Meikäläisiä kuulee kuin luita talvipakkasella kylmilleen jätetyssä huoneessa. Totta on se, että jokaisen, joka on syntynyt, täytyy kuolla. Toivon Tokolta olemme tottuneet pitämään "iättömänä", mutta kyllä hänkin näyttää vähin erin olevan tulossa elämänsä viimeiselle suoralle. On hän kuitenkin vielä pitänyt puheen siellä toisen täällä ja järki juoksee puhtaasti ja luistavasti kuin vasta lypetty maito, mutta fyysillisesti hän pienenee kuin pyy maailman lopun edellä ja askel lyhenee, mikä on vanhentumisen varma merkki. Mutta hänkin täyttääkin 89 vuotta ensi toukokuun 12 päivänä.

Talvi oli täällä harvinaisen kova, lunta ennätysmäärä ja lämpötila hyvin usein nollan alla. Minä sairastin kovan lensun, joka alensi kuntoani enkä vielääkään ole entisessä kunnossani. Sairauteni aikana tulin huomaamaan, etten minäkään ole "ageless". Ennen en ollut huomannut sitä, että kuulun kultaisen iän väkeen, mutta minähän täytänkin vasta ensi kesänä 79 vuotta — olen siis

runsaan 10 vuotta nuorempi Oskariamme.

Keep on writing! Sinun kynäsi jälki kelpaa luettavaksi. Keskuudessamme pitäisi olla vain enemmän sellaisia kynäkäyttäjiä kuin sinä, veli John olet. Meillä suomalaisilla olisi tarvetta esitellä Suomen kulttuuria amerikkalaisille lukijoille sekä omaa amerikansuomalaista kulttuuria Suomen suomalaisille ja — myös amerikkalaisille.

On aamu huhtikuun yhdeksäntenä, 1962, ja puuro kuumennossa — niin huo-mautti Naemi — niin sanon: Kuulemiin.

Joulukuun 1 p:nä 1962

Viime torstaina palasin sairaalasta, jossa olin tutkittavana viikon päivät ja kun yhä olen "under the weather", niin kirjoitan vain kynällä kotona tätä kirjettä, niin se jääkin nyt vain niin lyhyeksi. Toivotan vain menestystä sinulle kirjallisisissa töissäsi. Valitaan vain sitä, että Amerikan suomalaiset ovat huonosti hoitaneet historiansa kirjoittamisen. Pelkään, että kun rivimme harvenevat, historiat, jäävät kirjoittamatta, kun ei ole kustannusten rahhoitajia.

Parhaat terveiset Sinulle ja puolisoillesi meillä kummaltakin, puolisoiltani ja minulta. Kaiken hyvän toivotuksin...

(Tämä oli Heikki Purasen viimeinen kirje prof. Kolehmaiselle.)

Vähävaraisten Lukijoiden rahastoa ovat lahjoituksillaan muistaneet seuraavat:

Bostonin Suomalainen Edistys-yhdistys, Boston, Mass. \$25.00, Emmi Raatikainen, Fitchburg, Mass. \$10.00, Lyyli Laine, Detroit, Mich. \$2.00.

Raivaajan Vähävaraisten Lukijoiden rahastoon

Victor Annalan muistolle ovat seuraavat yhdistykset ja yksityiset tehneet lahjoituksia: New York ASKL Osasto \$10.00, Wilho Hedman on lahjoittanut levityskilpailussa saamansa toisen palkinnon \$10.00, Aini ja Toivo Nousio \$1.00.

Arne Halonen:

"BYROKRATISMI" WASHINGTONISSA

ARNO HALONEN

Entinen Raivaajan toimittaja joka nykyään asuu Californiassa.

Yhdysvaltain taantumuksellisten politiikkojen yksi demagogisimpia vetoomuksia on ollut väite, että liittohallituksen tehtävien lisääntyminen tapahtuu osavaltioiden itsehallinnon kustannuksella. "Washingtonin byrokraatit kaappaavat valtiolta kaiken vallan," huutavat he. Tätä väitettä vatkattiin varsinkin viime syksyisen vaalitistelun aikana liberaalisia demokraatteja vastaan. Mutta nämä teko-hurskaat valtioiden ja kansan-etujen puoltajat tiesivät aivan hyvin, että liittohallituksen velvollisuuksien kasvua eivät republikaanit sen paremmin kuin demokraatitkaan voi estää. "Byrokratismi" Washingtonissa on kasvanut republikaanien aikana yhtä hyvin kuin demokraattienkin ollessa hallituksen ohjaksissa ja niin tulee edelleenkin tapahtumaan. Yksinkertainen syy liittohallituksen tehtävien lisääntymiseen on ollut maan väestön valtava kasvu, kansan elämämuotojen muuttuminen ja ihmisten keskinäisten suhteiden kehittyminen päivittäin. Yhä monimutkaisemmiksi. Tarvitetaan uusia lakeja ja sääntöjä pitämään nykyaikaista yhteiskuntakoneistoa mahdollisimman kitkattomassa käynnissä. Samalla kertaan ovat myös osavaltioiden tehtävät poikkeuksetta laajentuneet, mutta demagoogit ummistavat sille sekalle silmänsä ja itsekkäissä pyrkimyksissään sekkäissä pyrkimyksissään suuntaavat arvostelunsa liittohallituksen "byrokratiaan".

Silloin kun siirtokunnat muodostivat federaalisen tasavallan ja hyväksyivät sille perustuslain oli niiden pakko siirtää uudelle liittohallitukselle määrättyjä yhteisiä tehtäviä, jotka perustuslain esipuheessa periaatteellisesti määritellään seuraaviksi: oikeudenmukaisuuden perustus, kotimainen rauha, yhteinen maan puolustus, yleisen hyvinvoinnin edistäminen, vapauden siunausten turvaaminen itsellemme ja jälkipolville. Määritellään siten tarkemmin liittohallituksen tehtävät luultavasti maan isät voivansa rajoittaa sen valtaa ja pidättää valtiolle osapuolteen ne oikeudet ja tehtävät, jotka niille kuuluivat ennen perustuslain hyväksymistä.

Äskettäin hyväksytyn ihmisoikeuksien lain käsitteilyn aikana nousivat etelävaltioiden edustajat takajalalle, koska lain toteuttaminen neekerien asuttamissa etelävaltioissa kielittämättä ajanoloon aiheuttaisi suuria muutoksia valkoisten totutuissa etuoikeuksissa. Kun o-lisi ollut suorastaan julkeaa puolustaa avoimesti etelävaltioissa vallitsevaa rotuerittelyä, käytettiin ovelasti syytöstä valtioiden oikeuksien loukkauksesta ja riistämisestä liittohallitukselle. "Washingtonin byrokratismista on tehtävä loppu", tuli taantumuksellisten iskukauseksi. Tämä vetoomus, joka olisi ehkä vaikuttanut muutamia kymmeniä vuosia sitten, osottautui nyt kumminkin voimattomaksi.

Uusien tehtävien siirtyminen liittohallitukselle ei välttämättä merkitse byrokratian kasvua. Yhtään uutta toimistoa ei synny ilman kansan valitseman kongressin hyväksymistä. Se myös myöntää määrärahat virastojen toimintojen toteuttamiseksi. Loppukädessä siis "byrokraatit" ovat vastuuvolliset kansan valitsemille edustajille. Vasta sitten, jos joku yksilö tai ryhmä alkaisi ilman kansan myöntämiä valtuuksia perustaa virastoja ja nimittää niihin toimitsijoita, voitaisiin puhua todellisesta byrokratiasta. Mutta niin kauan kuin niin ei ole asiaa laita ei voida myöskään väittää hallinnollisten tehtävien keskeyttämisen Washingtonin tapahtuvan osavaltioiden oikeuksien kustannuksella. Kaiken lisäksi valtioiden oikeuksien turvaksi perustuslaki viisaasti laski perustan Yhdysvaltain ylioikeudelle, joka kiistan tullen, kongressista väliittämättä, ratkaisee onko laki perustuslakivastainen ja sellaisenaan hylättävä.

Viimeaikainen kehitys on antanut varmat todisteet siitä, että Yhdysvaltain perustuslain puitteissa ovat suurelkin yhteiskunnalliset uudistukset mahdollisia. Mutta uudistuksiin tähtäävät uudet lait vaativat niiden toteuttamiseen virkako-neistoja ja toimitsijoita, ei byrokraatteja, vaan kansan palvelijoita.

— Korsikkalaiset ovat kovaksikeitettyä väkeä. Eräänä päivänä kävi kaksi miestä Ajacciossa seuraavan kahvikeskustelun:

— Vaimoni on enkeli.

— Minun vaimoni elää vielä.

Onnittelumme

60

vuotiaalle

RAIVA AJALLE

Maynardin osuusliike ja sen jäsenistö tuntee hyvin sen tärkeän työn jonka lehti on suorittanut Amerikan suomalaisten keskuudessa kansanvallan edistämiseksi ja edistysmielisten yhteiskunnallisten ohjelmien ja liikkeitten hyväksi, kuten esimerkiksi osuustoiminta.

Lehti on omaksunut osuustoiminnan periaatteet ja sen palstat ovat aina olleet valmiina antamaan tukea osuusliikkeille.

Maynardin osuusliike on saanut Raivaajalta tukea ja kannatusta aivan alusta alkaen. Tämä tuki on ollut tärkeänä tekijänä liikkeemme kehittämisessä huomattavaksi liikkeeksi joka täällä Maynardissa palvelee jatkuvasti kuluttajain etua.

UNITED CO-OPERATIVE SOCIETY

of MAYNARD

TILATKAA RAIVAAJA

ONNITTELEMME RAIVAAJAA!

DR. F.H. GATHERCOLE
Optometrist
403 Main Street
Fitchburg, Mass.

ME ONNITTELEMME
RAIVAAJAA

siitä arvokkaasta työstä,
minkä se on suorittanut
60-vuotiskautenaan!

Ahola's Radio & Gulf Serv. Station

WE SPECIALIZE IN CAR RADIOS

48 SUMMER STREET FITCHBURG, MASS.
Puh. DI 3-9678

ME ONNITTELEMME
RAIVAAJAA

siitä arvokkaasta työstä,
minkä se on suorittanut
60-vuotiskautenaan!

FITCHBURG MOTOR
SALES, INC.

Phone 3-3001

422 Water Street. Fitchburg, Mass.

Arvo Peterson
Suomal. asiamies

ONNITTELEMME
RAIVAAJAA

60. syntymäpäivän johdosta!

PATRICK J. EGAN
Plumbing & Heating Contractor

10 Payson Street Fitchburg, Mass.
DI 3-6840

MENNEILTÄ AJOILTA

TOIVO NOUSIO
Raivaajan entinen etusivutoimittaja

Sanottiin tässä päivänä muutamana, että koetapa muistella niitä aikoja kun ei tätä Raivaajaa vielä ollut olemassa. Oli vain yksi työläisten aatteita leviävä lehti, jota kutsuttiin "oma lehmä ojassa" vain sen yksinkertaisen syyn takia, kun ei se saanut tarpeeksi tuloja miltään kummalta sen ajan idän suomalaisilta työläisiltä. Se vietiinkin henkivieressä muka paremmille haimelle, jossa sitten kaikkien tempujen ja ponnistusten jälkeen saatiin jaloilleen, tuottoiseksi ja kaiken hyvän antoiseksi työn raskaan raatajille. Mutta kova oli ollut urakka, tuoden mielin ne vaikeuksien päivät, mitkä se oli Worcesterissa, Mass., melkein vuoden päivät kärsinyt.

Poikanehan silloin olin, parattomien lukuun laskettiin, kun ensimmäisen kerran Vihtori Kosostakin kuuntelin heinäkuussa, 1903. Lanesvillen raittiusseura Väinöläin kauniissa toimilossassa, jonka tulipalo tuhosi vuosia myöhemmin. Tuota ei enää pystytty rakentamaan, kun kannattajajoukko oli huvennut vähiin.

Kosonen oli kaupalla heinäkuussa Worcesterissa perustettua Työmies-lehteä, minkä piti tulla pohjajoukkojen valistajaksi, vapauden, veljeyden ja tasavertaisuuden soihdun kantajaksi.

Mutta kuinka kuunteli Kososta tätä Atlantin mereen pistävän kallioiden niemen suomalaisen asutus? Niin vähäisenä kuin se olikin edustettuna tuossa puhetilaisuudessa. Kauhulla ja kovalla sydämentykytyksellä! Sehän on antikkristus koko mies! Niin kylässä kuin naapurissakin, kuuluisassa tohtori Tannerin Rockportissaakin, puhuttiin sen jälkeen, kun oli miestä kuultu ja lähemmin tarkasteltu hänen jättämänsä Työmiehen näytenumeroa. Ei lihonut Kososen kukkaro silloin. Eikä jälkeenpäinkään montaa tilausta sijunut Worcesteriin päin.

Kiviseltä niemeltä siirryin suuraupunkiin, Bostoniin, Mass., yrittämään paikkaa seilaavassa. Mutta ei sillä kertaa ollut onnea. Tai olikohan onneksi? Tuli sitten poikanehan Neponsetjoen eteläpuolella sijaitsevaan toiseen kivestä ja teräksistä elävään kylään, tai olikohan se silloin jo kaupunki, nimeltään Quincy. Silloinen asukasluku noin 24.000. Tulin kauppaamaan käsivarsiani suurelle kiviteollisuudelle ja laivatelakalle karskin suomalaisen asutuksen sekaan.

Siellä oltiin hieman verran enemmän suosiollisia Kososen kauppaamalle lehdelle, vaikka taistelu oli tiukkaa sielläkin. Oli paikkakunnalle kuitenkin tullut muutamia sellaisiakin porvarillisia lehtiä jotka käsitelivät hieman suosiollisemmin työväen aatteita, esim Alex Halonen Amerikan Uutisissa, Kaapo Murros Siirtolaissa ja Eetu Aaltio ja toisetkin Pohjoisessa, jota julkaistiin Virginiassa ja Duluthissa, Minn., v. 1902. Mutta jo 1903 oltiin kylmänpuoleisia sosialistista lehteä kohtaan, ei toimittajien, vaan kustantajien taholta. Työmieshän oli julistanut kannattavansa sosialidemokraattista ohjelmaa. Mutta oli paikkakunnalla seurattu myöskin Urho A. Mäkinen pilalehteä. Uutta Meikäläistä joka myöskin oli tavallaan sosialismia edustava. Lehti siirtyi myöhemmin John Hakolan (Tahvo Tohmola) käsiin ja ilmestyi Quincyssa, Mass.

Elettiin kuitenkin vielä seurakunnittain, jonka helmoissa riippui paikkakunnan raittiusseura "Uljas-Koitto" ja sen sivulla vapaammin esiintyvä keskusteluseura, josta pirahditi aikaa myöten toisin ajattelevia sieluja sivuun ja perustivat "Veli"-nimisen työväenyhdistyksen "Imatran" kuohujen laivavesille ja oli järjestysnumerona liitossa 21.

Sinne tuli minunkin ensimmäinen Työmies elokuun laiteilla 1903. Mutta tulipa asuntolooni toisiakin suomalaisia lehtiä, joihin en ollut aikaisemmin sanottavasti tutustunut ja joissa irvinaamalla selostettiin mikä Työmies oikeastaan oli, jos en itse muka olisi omakohtaisesti käsitellyt sen tarkoituksia. Näiden irvihampaiden lisäksi selitti ajatuksiaan myöskin ruokatalon isäntä, hauska, hampaaton pohjanmaalainen, joka antoi palttua työväen riennöille ja työläisten parempien päivien pyrkimyksille.

Hänellä oli maitoliike ja navetta vetisellä suon nystyrällä, jossa sadeaikana lehmien maito tahtoi käydä vetiseksi, mutta myyntihinta kuitenkin pysyi entisellään, vaikka maito eneni ja voitto suureni. Mutta elettiin silloinkin itseyrityksellisen kultaista aikaa.

Tulipa poikettua asiasta, mut-

Kun näistä kaikista parhailaan kahistiin, pärähtyi "Tähdessä" riippunut, parrakas Taavi Tainio, että "nyt on idän suomalaisen siirtokansan saatava oma lehti, joka voi vapaasti puhua ilman rikkaan Heissonin määräyksiä ja jonka kansa tuntee omakseen". Tästä lausunnostaan sai Tainio potkut rikkaan Heissonin hovista, mikä lopultakin koitui eduksi uudelle suunnitellulle työväenlehdelle, mutta Heissonille harmiksi.

Silloin oli Fitchburg ollut kuohuisaan, täynnä tohinaa ja tuhinaa. Se levisi muillekin paikkakunnille pitkin Atlantin rannikkoa ja siitä eivät jääneet osattomaksi Bostonin laitakyläkään. Se oli ollut todellista heräämisen aikaa, puhuttiin joissakin kansalaisryhmissä.

Kuulin sitä henkistä heräämistä vielä Atlantin aalloilla, kun alitajassani, kun merimiehenä mennä porhalsin kohti Liverpoolia. Mutta mieleni rauhoittui, kun astelin Liverpoolin katuja poikkinaisena. Siellä ei puhuttu uuden lehden perustamisesta, ei nimestä eikä periaatteesta eikä työkan- san kulttuurin kohottamisesta sillä porinalla kun oli pauhattu täällä suomalaisten keskuudessa. Vielä vähemmän kuulin suomenkielisiä voimasanoja henkisen elämän taistelun tuoksista.

Eräänä päivänä kuulin suloista suomenkieltä puhuttavan erään juutalaisen narikan edustalla. Siellä oli muutamia vahvarakenteisia vanhanmaan tyttöjä koreilemassa suuret hatut päässään ja kotikylän päällä kainalossa. Karistelivat pois itsestään maalaispiikana olemisen muistoja ja navetan takaisista kulttuuria. Oltiinhan matkalla Amerikkaan.

Toillaissa kaupan ikkunaan kuuntelin tyttöjen juttuja, mutta en imaisut, että olisin ymmärtänyt heidän puheitaan, en ollut sellaisessa asussa, että olisin voinut esiintyä suomalaisena.

Mutta tuo suomalaisten tyttöjen näkeminen ja juttujen kuuleminen sekä matkansa rapakon toiselle puolelle, Bostonin alueelle, kohotti minunkin kurkkuni sellaisen ikävän puristuksen. Mitä enemmän muistelin tapausta, sitä päättävämmän suuntasin matkan asuntooni ja sanoin kavereille: tämä poika lähtee nyt Sailors South House'in Canning Placelle sillä toivolla, että päästään taas rapakon yli vanhoille tutuille paikoille. Tuletteko mukaan? Kolmisin lähdettiin ja saatiinhan se laiva parin päivän odottamisen jälkeen ja lähes kolme viikkoa kestäneen mitä myrskysimmän matkan jälkeen tulimme vanhaan Bostoniin ja Charlestownin puolelle laivakomppanian omaan laituriin. Ei ollut laiva mikään huvilaiva, tavallinen vanha rahtilaiva vain.

Tupakkarahat kapteenilta saatua sujutettiin karkuteille ja muutaman päivien harhailun jälkeen Bostonin laitakylässä johti tie takaisin vanhaan kotikylään, johon olin eksynyt eräänä elokuun loppupäivänä 1903. "Poikkinaisena" painuin toistoverien asumukseen yöpuulle ja tulevalle olotilalle.

Siellä sitten olikin edessäni toteamus siitä, mitä Tainio oli olantakaa tärisyt ennen meille menoani. Sain nähdä idän suomalaisen siirtokansan uuden lehden, sen kulttuurin kohottajan, Raivaajan. Tainion työ ei ollut mennyt hukkaan.

Mutta oliko tuo uusi tulokas tervetullut kivikylän työläisten keskuuteen ja miten se oli vaikuttanut juuri Imatran eronneeseen ja sosialistipuolueeseen liittyneeseen yhdistykseen?

Siitä kuulin jos minkälaisia juttuja. Se oli synnyttänyt tuhinaa, kahinaa ja rähinää, mikä

jatkuu vielä monina keväisinä päivinäkin. Sen sanottiin olleen liian aikaisen, sillä olihan vielä "oma lehmä ojassa" Hancockin puolella ja nytkö meille piti tulla samanlainen. Mutta sittenkin, että sille hancockilaiselle laiteettiin kilpaileva työväen lehti, se oli monen mielestä liiaksi uskallettua. Niinhän sitä puhuttiin ja väitettiin.

Olin kuitenkin toista mieltä toisten nuorempien jäsenten kanssa. Lämpenin uudelle tulokkaalle ja keväisten iltojen lämmittäessä henkisesti talvessa kangistuneen runokaskkini koipia, läimäytin kynäpiiskallani kaakin kylkeen ja niin ravasi Raivaajan palstoille pieni henkinen tuoteeni kuten aikaisemmin syntyneelle Työmiehellekin. Ja se tuttavuus ei jäänyt siihen kertaan, vaan on uusiutunut toisenkin kerran näiden kymmenien vuosien aikana ja jatkuu ehkä edelleenkin kohtalon määräämään rajaan saakka.

Kyllähän sitä kerrottiin että tiukalle otti ennen kuin kivikylän suuret hengenjättiäiset suostuivat tähän sosialidemokraattiseen, taloudellisiin kysymyksiä käsittelevään lehteen, mikä uskalti ilmestyä rinnakkaisesti aikaisemmalle Työmiehelle. Eikä siinä väärässä oltukaan, vuosia puskettiin kaililla kumilla sen tukemiseksi.

Tarrattiinhan lehteen muistakin syistä, sillä joittenkin mielestä monellakin paikkakunnalla sen sanottiin olleen liian kylmän kurikkalaisuudelle, sivuutti kokonaan sen aikaisen henkisen elämänsä kysymyksen, mikä suunta tahtoi olla yllimmäisenä kivikylän yhdistyksen joittenkin jäsenten sielun hoidossa.

Mutta tulipa Mossu (Moses Hahl), eräänä maaliskuuna itäna, niin kerrottiin, tuli ja tuhisi, sanoi ja saarnasi paikkakunnan vanhalla raittiustalolla. Antoi mitä kuului kovapäisille. Käytiin keskustelua ja nuorempien yrittäessä osallistua keskusteluun siellä sanottiin, että tämä on miesten henkisillä voimilla ratkaistava.

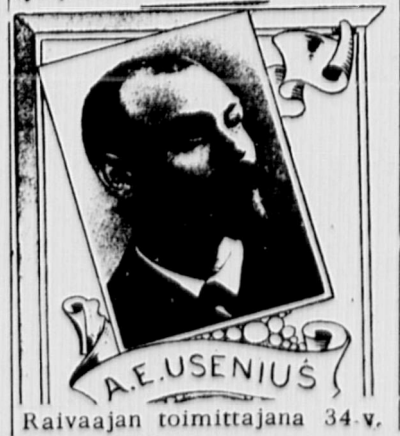
Ja sitä ratkaistiin sinä iltana. Taideittiin ratkoakin, jolle viimeiselle sanottiin itse Mossun antaneen vahvistuksen. Kun hän aikansa oli puhunut, todistellut ja vannottanut Raivaajan tarpeellisuutta idän suomalaisten siirtolaisten keskuudessa ja siihen liittyvää avustusta, oli hiki noussut puhujan harjoittelevalle otsalle, niin kerrottiin, ja kuitenkin uskottiin keväisen lämmön vaikuttaneen puhujan saaden veren kuumaan, kun oli sellainen "vika-verinen", kuten itsekin oli sanonut eräissä runossaan itsestään. Kun kiskasi takin pois ja miehen selkämystä paljastui laivalta kuulijakunnan nähtävään, huomattiin miesparan liivin selkämystä haljonneen aivan niskaniittimeen saakka kuin Jerusalemin temppelin verho.

Kova oli ollut Mossun urakka sinä iltana, niin kerrottiin, mutta sapa viimeinkin koossa olleet jääripäät järkiinsä, sillä ennen kuin maaliskuun viimeinen päivä oli kalenterista irti revähtänyt, suostuivat sen kylän yhdistyksen edustajat antamaan kannatuksensa ja tukensa Raivaajalle. Ja se lupaus on ollut voimassa aina näihin päiviin saakka, vaikka siitä tulee kulu-neeksi jo 60 vuotta ensi maaliskuussa.

Sellaista henkistä hikoilemistä aineellisen avun antamisesta Raivaajalle lienee ollut siihen aikaan muillakin paikkakunnilla, missä oli työväenyhdistyksiä tai osastoja maan itäisessä osassa. Mutta Raivaaja on raivaustyössään koko olemassaolajallaan todennut, vaikeuksista huolimatta, että sen syntyminen ei ollut liian aikaisena. Ja vaikka sen kulku, varsinkin alkuvuosina, olikin raskasta taloudellista kituuttamista, ei se ole sivuteille horjahtanut työväen aatteen levittämisessä, jota työtä se edelleen tekee nykyaikaisistaan huolimatta, siirtolaistensa keskuudessa ja on vieläkin tervetullut tuhansiin suomalaisiin koteihin.

Raivaaja se on tavallaan kasvattanut tästäkin sen aikaisesta kulkijapojasta miehen, joka edelleenkin on pysynyt uskollisena niille aatteille, joita Raivaaja parhaansa mukaan on se-lostanut kaikelle kansalle 60 vuotta käsittävän toimikautensa aikana.

Niinpä menneitä aikoja muistellen ja tulevia odotellessa onnittelten Raivaajaa toivomuksella, että se kestäisi vielä vuosia alkamassaan kansan sisivystytyssä. — Toivo Antinpoika.

Raivaajan toimittajana 34 v.

ONNITTELEMME
RAIVAAJAA

60. syntymäpäivän johdosta!

GOODY-GOODY CAFE

Tel. DI 3-9552

ASHBY STATE RD. FITCHBURG, MASS.

RAIVAAJALLE ONNITTELUKKE

saavuttaessa

60. syntymäpäivänsä!

FITCHBURG I.-C.
CREDIT UNION

YAKUUTETUT SÄÄSTÖTILIT

SEKÄ KAIKENLAISIA LAINOJA SAATAVANA

20 Blossom St.

Fitchburg, Mass.

Puhelin DI 3-3726

RAIVAAJALLE
Onnittelumme

saavuttaessa 60. syntymäpäivänsä!

KIMBALL & SON CO.

CLOTHING FOR LAD TO DAD FOR 75 YEARS

480 Main Street

Fitchburg, Mass.

Tel. DI 5-5932

FITCHBURG

JA YMPÄRISTÖ

Wallace Avenulla olevan oikeustalon (County Court House), käytössä on ehdotettu tehtäväksi muutoksia. Koko alalattiaa ehdotetaan otettavaksi piirioikeuden käyttöön. Aikaisemmin on tehty ehdotuksia kokonaan uuden rakennuksen puolesta.

Viime päivinä on kaupungin vesijohtoista tullut vesi oli väriltään likaisenharmaata. Syynä tähän selitetään olevan se että Mare Meadown vesijärven varasto on alentunut huomattavasti normaalia alemmaksi, joten siihen sekoittuu pohjassakkaa. On todennäköistä että varajohto on avattava.

Kauppakamarin taholta on lähetetty Fitchburgin alueen liikemiehille, työväenliikkeeseen johtajille sekä yksityisille n. 1,000 kirjettä, joissa vaaditaan saapumaan helmikuun 8 päivä pidettävään suuren kuulusteluun North-Shore Highwayn rakentamiseksi. Voimakkaalla osanotolla voidaan tähdentää tien tarpeellisuutta jonka lainaajat voivat päätöksessään ottaa huomioon.

P. Paavalin seurakunta

Kirkkoneuvoston kokous on kirkkosalissa keskiviikko-iltaa klo 7:30. Valitaan virkailijat tälle vuodelle ja käsitellään muita esilläolevia asioita. Kaikkien jäsenten mukanaolo tarpeellinen.

Ensi sunnuntaina sunnuntai-koulu klo 9:15. Ehtoollis-jumalanpalvelus klo 10:30, jonka yhteydessä suoritetaan kirkkolisokouksessa valittujen kirkkoneuvoston jäsenten virkaanasettajainen.

Suomalainen jumalanpalvelus klo 2 p.

Lutheriläiset kokoontuu klo 7 illalla.

Vuosis kokouksessa pastori Kyllönen oli puheenjohtajana. R. Winter valittiin rahastonhoitajaksi, Mrs. Hugo Wilson sihteeriksi, pöytäkirjuriksi Mrs. Rauni Cote, jäseniksi John Mäkelä, John Aunio, John Heikkurinen, Eino Winter, Mrs. Elizabeth Boudreau, Mrs. Martin Jänunen ja Mrs. Karl Mäkelä.

Mrs. Tauno Tasula sunnuntai-koulun johtajaksi. Luokkareikiksi Miss Maureen Mieslin ja Jallu Honkonen. Kirkonpalvelusjoiksi suomal. jumalanpalveluksiin Henry Lindquist, englanninkielisiin Eino Winter.

Edustajiksi: Mrs. E. A. Kyllönen synodallisissa konferensseihin, Mrs. J. R. Erickson läntisen piirin kokouksiin, Mrs. Walter Mickson Montachusett kirkkoneuvostoon ja Henry Lindquist suomalaiseen konferenssiin, J. Honkonen ja Mrs. Lily Oksanen kirjeenvaihtajiksi Raivaajaan ja Sentineliin. - Kv.

UUTISILMOITUKSIA

HOITAKAA TERVEYTTÄNNE

HIERONNAN
ja kuunan SAUNAN avulla.
BERTHA MARJOMAA
Puh. 874-5423

R. V. WESTLIN, M.D.
Suomalainen lääkäri
803 Main St., Fitchburg
Tunnit: 1-3 p.
Keskiviikkoisin 10-11 a.p.
Tel. KE 7-3335

WORKERS' CREDIT UNIONIN
(Työläisten Luottoyhdistyksen)
vastakirja # 18490 on kadonnut ja maksettu sille vastaan on lopetettu. Fitchburgissa, Mass., tammikuun 15 p., 1965. - Workers' Credit Union

Bosk Hautauskoti

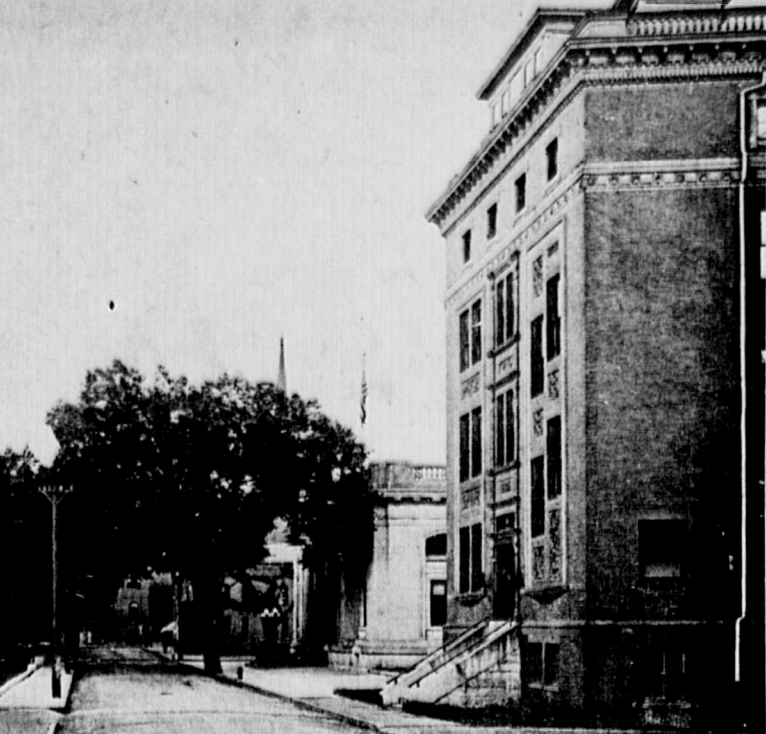
Kaunis ja parhaiten varustettu hautauskoti, jolla on oma parkkausalue toimiston vieressä.
Sijaitsee keskeisellä paikalla, johon on helppo päästä autolla tai bussilla.
Monenlaisia, eri hintaisia palveluksia, joista jokainen varmaankin löytää heidän mahdollisuuksiensa sopivan.
Kehoitamme teitä vierailuun ja hautauskotiimme. Tuemme antamaan teille mitä ystävällisimmän ja vilpittömimmän palvelun, kuten ovat saaneet ne lukuisat henkilöt, joita meillä on tähän saakka ollut kunnialla palvelua, heidän suuren surunsa hetkellä.
85 Blossom St., Fitchburg, Mass.
Puh. 342-3635

ROBILLARD'S PHARMACY

Leo E. Levasseur, Pharmacist
104 PARKER ST., GARDNER, MASS. - Puh. 632-5700
Gardnerin johtava APTEEKKI
Lääkemääräyksiä täytetään. - Pätevää kohturoiden suositusta Jäätelö-erikoisuuksia kaikkiin tilaisuuksiin

CHAIRTOWN LUMBER CO.

PUUTAVARA, IKKUNOITA, OVIA, RAUTATAVARA
SEMENTTIA, KATTOTAINEITA
W. Lukala mieltyvyn palvelus teitä
OFF BARTHEL AVE. GARDNER, MASS.

RAIVAAJAN TOIMITALO (oikealla) 48 Wallace Ave., Fitchburg. --Naapureina on postikonttori oikealla, oikeastalvasemalla, YMCA, Armory ja kirjasto, jotka eivät näy kuvassa.

SUOMALAISET SANOMALEHDET ILMESTYNEET FITCHBURGISSA

1896 - 19...
"TOTUUS" lähetyskirkon kuukausijulkaisu.

1897
"IDÄN UUTINEN" - Kuinka kauan lehtä julkaisiin ei ole tiedossa.

1902-1926
"POHJAN TÄHTI" ilmestyi kolme kertaa viikossa. Raivaaja osti enemmistön osakkeet ja lopetti lehden.

1926-1929
"AMERIKAN SUOMALAINEN" ilmestyi kolme kertaa viikossa.

1930-1938
"FITCHBURGIN SANOMAT" kirkollinen viikkolehti.

1904-1905
"ISMI" - Saima Seuran oma lehti.

1905
"RAIVAAJA" alkoi viikkolehtenä. Vuonna 1907 muuttui kolme kertaa viikossa ilmestyväksi. Toukokuulla 1911 päivälehdiksi. Yli 50 vuotta ilmestyttyään päivälehtenä, muutettiin huhtikuun 30 p. 1962 kolme kertaa viikossa ilmestyväksi.

Kalevaisten Uutisia

Kalevan Naisten kokous pidettiin Kaleva Kodissa ensi keskiviikko ilta klo 7:30. Emäntinä toimivat Mrs. Everette Aaltonen ja Mrs. Uno Taavola.

Pennin myynti pidettiin lauantaina helmikuun 6 p., kello 8.

--A.

Worcester, Mass. -- LÄHETYSSEURAKUNTA.

Keskiviikko, helmikuun 3 p. klo 7:30 illalla on hartauskokous Central Kirkon Kappelissa.

Sunnuntaina, helmikuun 7 p., on jumalanpalvelus klo 2:30 iltapäivällä Central Kirkon Kappelissa.

Keskiviikkona, helmikuun 10 p. on hartauskokous klo 7:30 illalla samassa kappelissa. --Eino J. Hämäläinen.

MAYNARD, MASS. -- LÄHETYSSEURAKUNTA.

Torstaina, helmikuun 4 p. on hartauskoti klo 7:30 illalla. Mrs. Johanna Perttula kustantaa kahvitarjoilu.

Sunnuntaina, helmikuun 7 p., on pyhäkoulu 9:15 a.p., englanninkielinen jumalanpalvelus klo 10:30 a.p., Nuorten C. E. kokous klo 5:30 i.p.

PUKU-

TANSSIT

T.Y. VELJEN TALOSSA,

74 Arthur St., W. Quincy, Mass.

Lauantaina, helmikuun 6 p., klo 8 illalla

DON WAISÄSEN orkesteri soittaa

KAIKKI MUKANA nauttimaan hauskaa illasta!
Ravintola - Ovilippu 99c.

Perustettu 1868

Puh. Diamond 5-4324

SAWYERIN

Hautauskoti

Tunnollinen palvelu

PARKKAUSTILA VARATTU

12 Brook Street, Fitchburg

Stanley's
Jeweler
Granville E. Stanley

Lahjoja jotka säilyvät

33 PARKER STREET

GARDNER, MASS.

GEORGE N. MACKAY

johtaja

BURGESS and MACKAY, INC.

FUNERAL SERVICE

38 Pleasant St.

GLOUCESTER, MASS.

Tel. 283-2846

177 Main Street,

ROCKFORD, MASS.

Puh. Kingswood 546-6773

Raivaajan 60. vuosijuhla

Viime sunnuntaiksi oli Raivaajan johtokunta järjestänyt Co-op Centeriin pikkujuhlan lehden 60. juhluvuoden kunniaksi.

Ohjelmassa oli pääasiassa keskittynyt tekemään katsaus sekä perustamisvaiheisiin että niihin moniin vaikeuksiin ja periaatetaisteluihin jotka lehti on kokenut tänä aikana.

Raivaajan liikkeenhoitaja ja nykyinen vastaava, Sävle Syrjä, jätti teki puheessaan yleiskatsauksen lehden 60 vuotta kestäneelle taipaleelle. Koska niistä kaikista kerrataan tässä numerossa useammassakin yhteydessä, ei niitä ole syytä tässä enää kerrata.

Tilaisuudessa oli läsnä useita henkilöitä jotka ovat olleet mukana Raivaajan taipaleella alusta lähtien. Antti Linna oli jakelemassa Raivaajan ensimmäisiä numeroita, nuorena poikana. Raivaaja oli silloin sellainen paha asia että muutamat vihameiliset lakaisivat Antin lähdeytyä rapusensa puhtaaksi suurella luudalla. Mrs. Emmi Raatikainen kertoi että hänen miehensä, nyt jo ajasta pois siirtynyt, oli Raivaajan perustavassa kokouksessa ja siitä asti on heille tullut Raivaaja ja tulee edelleenkin.

Mari Kampuri oli yksi niistä jotka ostivat ensimmäisiä osakkeita, 1-dollarin hinnalla. Marilla on kultti edelleenkin. Marilla oli myöskin Raivaajan ensimmäinen numero tallella, jonka hän muutama vuosi sitten lahjoitti Raivaajan arkistoon. Taisi olla muitakin aivan alkuaikojen uskollisia vaikka ei tullut nimet muistiin.

Raivaajan entinen päätoimittaja ja Akseli Mattson oli tullut tilaisuuteen Quincyasta asti. Hänelle annettiin puheenvuoro. Hän kertoi ensimmäisenä "kirjallisen avustuksenaan" lähettäneensä Raivaajaan, kirjeenvaihtotoimituksen. Tukikämpin pojilla oli ikävä ja he kaipasivat ajatusten vaihtoa ja Akseli, kirjallisia kykyjä omaavana, sai tehtäväkseen laatia ilmoituksen, Aksele ei kertonut tuloksista. Mutta hän kertoi että siihen aikaan oli sellainen tapa että kukaan joka tilasi itselleen Raivaajan, ei mielellään lainannut sitä toisten luettavaksi. Jos joku yritteli kurkistella toisen Raivaajaan sanottiin heti: "Tilaa lehti itsellesi".

Mattson huomautti puheessaan myöskin siitä että niinä alkuaikoina annettiin kansan keskuudessa toimittajille "herra nimitys", ja sitä käytettiin vieläkin hyvin yleisesti. Näiden vapaiden puheenvuorojen jälkeen esitettiin vuorokeskusteluna Oskari Tokoin kirjoittama katsaus Raivaajan perustamisvaiheisiin. Ohjauksesta oli huolehtinut Lauri Hallfors. Tokoin tekstiä voidaan tuskin pitää dramaattisena, mutta näin keskusteluesityksenä ja nimenomaan tässä tilaisuudessa se puolesti hyvin paikkaansa.

Henkilöt: Antti Lempinen - Lauri Hallfors, Juntunen - Edward Järvi, Miettinen - Lauri Jokinen, Kuitunen - Fabian Raatikainen, Puheenjohtaja, Victor Heikkilä.

Esitäjät eivät olleet tavoitelleetkaan mitään suuremman tyylistä esitystä, ottaen huomioon korkean iän asettamat vaikeudet he tyytyivät lukemaan tekstinsä. Ensimmäinen ja toinen kuvalma tapahtui "poortitalossa". Välikuvaelma Ty. Saiman kokouksessa, jolloin koko yleisö sai olla mukana hyväksymässä lehden perustamisen. Keskustelijat siroiteltiin salin eri puolille, joten tilanne tuntui hyvin luontevasti ratkaistulta.

Yleisö seurasi mielenkiinnolla esitystä, vaikka se oli viritetty koruttamaan ja kotoiseen tunnelmaan, joka hyvin sopikin. Siinä annettiin pieni väläys siitä miten monenlaisia tarpeita silloin liikkui ilmassa ja miten helposti ne kaikki löysivät kannattajiaankin suomalaisen keskuudessa. Suurin tarve tuntui kuitenkin olevan omasta sanomalehdestä, joka selvittäisi nimenomaan työväelle tärkeitä asioita. Sen tarve tuntui pyyhkikäsevän kaikki muut ehdotukset pois tieltään ja epäilyksistä huolimatta lähti liikkeelle oman dynamiikkansa voimalla ja on jatkanut jo 60-vuotta.

Käsitteilytoimen esittäminen tässä tilaisuudessa oli sopiva kunniatko edesmenneelle Oskari Tokolle.

Loppunumerona Fabian Raatikainen esitti keskiäitteen sopivan filmin talvisesta urheilusta, tuntiurheilusta ja uhkailu- ja laulukilpailusta.

Kahviraha, \$46.35, lahjoitettiin vähävaraisten rahastoon.

Johtokunta valitsi omassa kokouksessaan edesmenneen Anna Lukanen tilalle talon hoitajaksi sekä whisti-korttien merkkiaajiksi Hilda Markolan. John Mäki kiitti kaikkia toiminnasta, kannatuksesta ja yhteisymmärryksestä viime vuode-

den aikana. Joukkomme aina vaan pienenee. Suvaitsevaisuudella koitamme pitää pystyssä toimintaa edelleenkin. Lopetettiin kokous kahvitarjoilulla.

UUSI JÄSEN yhtyi T.Y. Veljeen, Carl Ranta. Hyväksyttiin. Johtokunta päätti antaa 25 dollarin onnittelun Raivaajan 60. juhlavuoden.

WHISTI KUUKAUDESTA, Helmikuussa tulevat uudet emännät palvelemaan peli- ja kahvi yleisöä, Impi Karvinen ja Julia Paappanen. Muistakaa että talolla tavataan keskiviikkoiltai-

sin.

MANAN MAJOILLE on muuttanut täällä asuvan John Nisulan sisko Hilda Loukola, Fitchburgissa.

PUKUTANSIT Kaikki valmiiksi ja kaikki mukaan! Ensi lauantaina, helmik. 6 p. Veljen talolla, 74 Arthur St., klo 8 illalla. Eikös heti hommata puku itsellemme ja sydän täyteen hauskuutta. Don Waisäsen joukkue soittaa taas. Ajatelkaa: värivalot, liukasta lattia, tanssi niin keveää ja aina soi!

ARVOSTELU Viime viikkoisen turnipyrin takia on paikallisessa lehdesä ollut hyvin huono arvostelu lumitöiden ja korjauksen suhteen. Arvostelija näkyi tuntevan hyvin ympäristökyliä ja kauppalaisten teiden kunnon ja niiden hoidon lumipyyryjen aikana. Ihmettelee koittaako kaupunkimme säästää rahojen suolan sekä sannaan harikkimissä. Toisten ympäristöaluiden tiet ovat paljaina ja sulana. Meillä tiet ovat paksun jään peitossa. - Pauline.

Lehtemme puhelin: Toimitus ja Konttori 343-3822

ARCHAMBEAULT PAINT & PAPER CO. SISA- ja ULKOMAAALAUSTA Myymme MAALAJA, VERNISSAA sekä kaikenlaisia TAPETTEJA 175 NICHOLS ST., GARDNER, MASS. Phone 632-0364

OTTO HÄKKINEN

INSURANCE, INC.

VAKUUTUSASIAMIES

11 Parker St. Gardner, Mass.

63-2-6222

Ashburnham Talbot 7-5290

Lääkemääräyksiä

EINO'S

Phone 632-1760

57 Parker St., Gardner, Mass.

DEPOT PACKAGE STORE

Route 2, State Road WESTMINSTER, MASS.

VAKIJUOMIA - OLUVIA - VIINEJA

AVOINNA: Maanantaista-Torstaihin klo 10 ap. - klo 10 ill. - Perjantaisin ja Lauantaisin klo 10 ap. - klo 11 ill.

WESTMINSTER GARAGE

State Road - Westminster, Mass.

Lämmitysöljypalvelu Westminsterissä

Autokorjaamo ja huoltoasema

Robert L. Buckman

Puhelin TR 4-5712

Quincy, Mass.

T.Y. VELJEN VUOSIKOKOUS pidettiin omalla talolla tiistaina tammik. 19 p. Kokousta johti John Mäki, kirjuri, Impi Karvinen.

Herken hiljaisuus pidettiin poismenneiden Veljen jäsenten muistolle. Luettiin edellisen vuosikokouksen pöytäkirja joka havaittiin kokouksen mukaiseksi. Jalmari Sakki luki viime vuoden tilinpöytäkirjan. Tilintarkastajat hyväksyivät tilinpöytäkirjan. Veljen virkailijoiksi tulivat osapuolteen samat kuin edellisessäkin vuotena. Pres., John Mäki; varalle, Axel Sword; rahastonhoitajaksi ja jäsenkirjuri, Jalmari Sakki; varalle, Wm. Pekkanen; tilintarkastajiksi, Impi Karvinen ja Pauline Mäki; pöytäkirjuri, Impi Karvinen; varalle Wm. Pekkanen; pöytäkirjan tarkastajiksi, Wäinö Tirri ja John Mäki; johtokunta, Wm. Pekkanen, Hilda Markola, Aino Pietilä, Wäinö Tirri, Reino Mäki, Axel Johnson, Pauline Mäki; varalle, Alma Hautala ja Julia Paappanen. Ravintolaan: Aino Pekkanen, Aino Pietilä, Suoma Eskola, Taimi Gleeson, Julia Paappanen, ja Pauline Mäki. Kirjastonhoitaja, Wäinö Tirri, halusi erota toimestaan. Hänen tilalleen valittiin Carl Ranta; varalle Impi Karvinen. Ovilippujen vastaanottajiksi, Aate Pietilä ja Hilma Cavan. Ovilippujen myyjiksi, Jalmari Sakki, ja Reino Mäki. Whisti- ja ravintolalippujen myyjiksi, Wm. Pekkanen ja Impi Karvinen. Whisti kuukausiemäntien järjestäjiksi, John Mäki, sama Veljen talon tilaisuuksien ilmoittajaksi. Järjestysmiehet Axel Sword ja Jalmari Sakki; Wäinö Tirri vapaalippujen antajaksi ohjelman suorittajille. Näytelmäseuran Axel Nielsen edelleenkin. Kulissien hoitajat, Kusti Alto, Reino Mäki, Wm. Pekkanen ja Jussi, Paikallisten uutisten kirjeenvaihtajaksi Raivaajaan, Pauline Mäki; sarauskomiteaan ja kansalliskomiteaan, Pauline ja John Mäki. Juhlamerkkien myyjiksi, Hilda Markola ja Jalmari Sakki.

Johtokunta valitsi omassa kokouksessaan edesmenneen Anna Lukanen tilalle talon hoitajaksi sekä whisti-korttien merkkiaajiksi Hilda Markolan. John Mäki kiitti kaikkia toiminnasta, kannatuksesta ja yhteisymmärryksestä viime vuode-

den aikana. Joukkomme aina vaan pienenee. Suvaitsevaisuudella koitamme pitää pystyssä toimintaa edelleenkin. Lopetettiin kokous kahvitarjoilulla.

UUSI JÄSEN yhtyi T.Y. Veljeen, Carl Ranta. Hyväksyttiin. Johtokunta päätti antaa 25 dollarin onnittelun Raivaajan 60. juhlavuoden.

WHISTI KUUKAUDESTA, Helmikuussa tulevat uudet emännät palvelemaan peli- ja kahvi yleisöä, Impi Karvinen ja Julia Paappanen. Muistakaa että talolla tavataan keskiviikkoiltai-

sin.

MANAN MAJOILLE on muuttanut täällä asuvan John Nisulan sisko Hilda Loukola, Fitchburgissa.

PUKUTANSIT Kaikki valmiiksi ja kaikki mukaan! Ensi lauantaina, helmik. 6 p. Veljen talolla, 74 Arthur St., klo 8 illalla. Eikös heti hommata puku itsellemme ja sydän täyteen hauskuutta. Don Waisäsen joukkue soittaa taas. Ajatelkaa: värivalot, liukasta lattia, tanssi niin keveää ja aina soi!

ARVOSTELU Viime viikkoisen turnipyrin takia on paikallisessa lehdesä ollut hyvin huono arvostelu lumitöiden ja korjauksen suhteen. Arvostelija näkyi tuntevan hyvin ympäristökyliä ja kauppalaisten teiden kunnon ja niiden hoidon lumipyyryjen aikana. Ihmettelee koittaako kaupunkimme säästää rahojen suolan sekä sannaan harikkimissä. Toisten ympäristöaluiden tiet ovat paljaina ja sulana. Meillä tiet ovat paksun jään peitossa. - Pauline.

Lehtemme puhelin: Toimitus ja Konttori 343-3822

ARCHAMBEAULT PAINT & PAPER CO. SISA- ja ULKOMAAALAUSTA Myymme MAALAJA, VERNISSAA sekä kaikenlaisia TAPETTEJA 175 NICHOLS ST., GARDNER, MASS. Phone 632-0364

OTTO HÄKKINEN

INSURANCE, INC.

VAKUUTUSASIAMIES

11 Parker St. Gardner, Mass.

63-2-6222

Ashburnham Talbot 7-5290

Lääkemääräyksiä

EINO'S

Phone 632-1760

57 Parker St., Gardner, Mass.

DEPOT PACKAGE STORE

Route 2, State Road WESTMINSTER, MASS.

VAKIJUOMIA - OLUVIA - VIINEJA

AVOINNA: Maanantaista-Torstaihin klo 10 ap. - klo 10 ill. - Perjantaisin ja Lauantaisin klo 10 ap. - klo 11 ill.

WESTMINSTER GARAGE

State Road - Westminster, Mass.

Lämmitysöljypalvelu Westminsterissä

Autokorjaamo ja huoltoasema

Robert L. Buckman

Puhelin TR 4-5712

Milford, N. H.

OLIPA YLLÄTYS kun tiistai Raivaaja saapui ja siinä komeili Milfordin nimi, ja pitkä kirjoitus alla yhteistoiminnasta. Kirjoitus kuului New Hampshiren ainoalle osastolla, joka tunnetaan toimeilaisuudesta, Newport, N. H. osasto. Se toimii talvet, kesät, Annamme kunnian heille.

MANCHESTERISSÄ, N.H. t.k. 6 p. oli kansalaistumis-kokous, 32 ulkomaalaista sai maanaperit. Yksi suomalainen nimi löytyi joukosta, Senja Elizabeth Karnis, 6 Beech Street. Joukossa oli viisihenkinen perhe. Kaikki hyväksyttiin.

KIHOISSA - Miss Margaret Ann Juddins, Mr. ja Mrs. Everett Juddinsin tytär, 3 Trow's Court, Milford, N.H. ja Alfred Arnold Karnis, Mr. ja Mrs. Samuel Karnis poika, 25 Beech Street, Milford, N.H. Häät elokuussa.

KYLÄSSÄMME on paljon talven vaihtelevien ilmojen salaurtaa. Kun se tulee taloon, se koettelee jokaisen kestävyyttä. S.K.

Robert W. Bickford

Ashburnham, Mass.

VAKUUTUKSIA JA KIINTEISTÖJÄ

Tel. TALbot 7-5909

Smith Funeral Home

PHILIP A. BURILING, hautausjohtaja

69 Vernon St., Gardner, Mass.

Tel. 632-0377

TOVERITI

TYÖVÄENYHDISTYS "VELI", 74 Arthur St., Quincy, Mass. LÄMPIMÄSTI KUT F.A.A. henkilöitä viime kuluneen kuukauden Whisti-peli lahjoituksista ja kannatuksista.

Impi Karvinen	Elsie Stenwall	Mrs. McGuire
---------------	----------------	--------------

TERVEHDYS JA PARHAIMMAT ONNITTELUT

60 VUOTTA

vapauden soihtua kantanut RAIVAAJA!

AMERIKAN SUOMALAISEN KANSANVALLAN LIITON LIITTOTOIMIKUNTA

Fitchburg, Mass.

MAINE

Union, Maine ASKL Osasto
Union, Maine

MAS SACHUSETTS

Työväen yhdistys Saima
Fitchburg, Mass.

Abington ASKL Osasto
Abington, Mass.

Gardnerin ASKL Osasto
Gardner, Mass.

Maynardin T. Y. Taisto
Maynard, Mass.

Norwood ASKL Osasto
Norwood, Mass.

Quincy T. Y. Veli ja ASKL Osasto
Quincy, Mass.

West Wareham ASKL Osasto
West Wareham, Mass.

Worcester ASKL Osasto
Worcester, Mass.

MICHIGAN

Detroitin ASKL Osasto
Detroit, Mich.

NEW HAMPSHIRE

Newport ASKL Osasto
Newport, New Hampshire

NEW JERSEY

Bogotan ASKL Osasto
Bogota, N. J.

NEW YORK

New Yorkin ASKL Osasto
New York, N. Y.

Finnish Educational Ass'n of Manhattan

Port Chesterin ASKL Osasto
Port Chester, N. Y.

OHIO

Ashtabulan ASKL Osasto
Ashtabula, Ohio

Ashtabula ASKL:n Osaston
Naistenkerho
Ashtabula, Ohio

Clevelandin ASKL Osasto
Cleveland, Ohio

Fairport Harbor ASKL Osasto
Fairport Harbor, Ohio

Warrenin ASKL Osasto
Warren, Ohio

Bostonin Suomalainen Edistysyhdistys
Boston, Mass.

HUOMIO! Jos tavanmukaisen taksan mukaan olisimme antaneet ylläoleville yhdistyksille tilaa, näistä olisi tullut kahdeksan sivua. Mutta nämä yhdistykset suostuivat vapaaehtoisesti yhteiseen onnitteluun, niin että Raivaajalle 60. ilmestymisvuoden kunniaksi koitui enemmän rahaa. Kiitämme ylläolevia yhdistyksiä!